

Hovedstyrets beretning 2022–2024

Skriftserien
4/2025

Innhold

Noen sentrale gjennomslag i perioden	3	5	Utdanningspolitikk	24
1 Innledning	4	5.1	Kvalitet i høyere utdanning	24
2 Lønn og karriereutvikling	6	5.2	Finansiering av høyere utdanning	25
2.1 Konkurransedyktig lønn	6	6	Organisering og ledelse av kunnskapsinstitusjoner	26
2.2 Karriereutvikling	11	7	Virkemidler	27
2.3 Pensjon	12	7.1	Organisasjon	27
3 Arbeidsvilkår	13	7.2	Kommunikasjon og samfunnskontakt	32
3.1 Fast ansettelse som hovedregel	13	8	Styring og representasjon	41
3.2 Arbeidstid	14	8.1	Forskerforbundets hovedstyre	41
3.3 Ivareta og videreutvikle medbestemmelse	15	8.2	Arbeidsutvalg	41
3.4 Tillitsvalgte	15	8.3	Landsrådet	41
3.5 Akademisk frihet som grunnleggende premiss	16	8.4	Representantskapet	43
3.6 Immaterielle rettigheter	16	8.5	Valgkomiteen	44
3.7 Mangfold og likestilling	17	8.6	Desisorer	44
3.8 Personal- og livsfasepolitikk	17	8.7	Revisor	44
3.9 Oppfølging av bærekraftsmålene	18	8.8	Forskerforbundets sentrale sekretariat	44
4 Forskningspolitikk	19	8.9	Utvalg	46
4.1 Kvalitet i FoU-arbeidet	19	8.10	Ekstern representasjon	48
4.2 Finansiering av forskning	21			
4.3 Utdannings- og rekrutteringsstillinger	22			
4.4 Internasjonalisering	22			

Noen sentrale gjennomslag i perioden

- Forskerforbundet og Unio inngikk ny hovedtariffavtale i staten med Akademikerne i 2022 for å snu trenden med dårlig lønnsutvikling og lavtlønnsprofil.
- Våren 2024 streiket Forskerforbundet og Unio i staten for første gang på 12 år. Hovedmålet var å opprettholde tariffavtalen som ble inngått i 2022.
- Forskerforbundet og Unio har arbeidet for å øke frontfagets fleksibilitet og oppnådde noe høyere resultat enn frontfaget i offentlig sektor i 2022 og for KS i 2023.
- Glidningsproblematikken i staten er blitt godt dokumentert gjennom en rapport fra Statistikk- og beregningsutvalget i staten (SBU) våren 2024.
- Forbundets påvirkningsarbeid knyttet til arbeidstid og press på tid til FoU har bidratt til at Kunnskapsdepartementet har initiert en ny tidsbruksundersøkelse blant vitenskapelig ansatte hvor Forskerforbundet deltar i SSBs referansegruppe.
- Med ny hovedavtale i staten ble det gjennomslag for at arbeidsgiver plikter å orientere de tillitsvalgte om hjemmel for midlertidig ansettelse.
- Det er høsten 2024 etablert en allianse mot kuttene i kunnskapssektoren.
- Det er blitt færre midlertidig ansatte både blant teknisk-administrativt og vitenskapelig ansatte ved universitetene og høyskolene i perioden.
- Postdoktorstillingen er strammet inn og forbedret slik at den i større grad blir en reell kvalifiseringsstilling.
- Det er gjennomslag for at det skal gis forlengelse for korttidsfravær for stipendiater og postdoktorer for alle virksomheter som følger universitets- og høyskoleforskriften .
- Forbundet har fått gjennomslag for at det kan gis adgang til å kunne søke overgang mellom karrierestigene til dosent og professor.
- Forskerforbundet sikret fortsatt opprykksadgang til førsteamanuensis i forbindelse med etablering av ny forskrift til universitets- og høyskoleloven.
- Forskerforbundet bidro til å sikre utlysning av frie forskningsmidler i 2022 på tross av den økonomiske krisen i Forskringsrådet.
- Bestemmelsene om akademisk frihet er styrket i ny universitets- og høyskolelov. Forskerforbundet har sammen med NSO tatt til orde for å grunnlovfeste akademisk frihet. SV fremmet sommeren 2024 grunnlovsforslag om dette.
- Forskerforbundet har i perioden økt fra 24 177 medlemmer til 26 349, og fra 20 045 til 21 626 yrkesaktive medlemmer. Det utgjør en samlet vekst på henholdsvis 9% og 7,9% i perioden.

1. Innledning

Hovedstyrets beretning er utarbeidet på grunnlag av Forskerforbundets arbeidsprogram for perioden 2022–2024, og omhandler aktiviteten til forbundet sentralt. En viktig del av aktiviteten til forbundet sentralt er å gi støtte til lokallagene og de tillitsvalgte, som i første rekke ivaretar medlemmene. Den lokale aktiviteten er helt avgjørende for Forskerforbundet og utgjør grunnmuren for arbeidet som gjøres på sentralt nivå.

Det er gjennomført to hovedoppgjør og et mellomoppgjør i perioden. Statlig sektor og ansatte innen ABM-sektoren har vært særlig prioritert.

I staten ble det inngått ny hovedtariffavtale med Akademikerne i 2022 for å snu trenden med dårlig lønnsutvikling og lavtlønnsprofil. Resultatene fra 2023 indikerte at dette var et riktig valg, med gode resultater ved mange av virksomhetene der forbundet har store medlemsgrupper. I 2024 gikk staten til forhandlingsbordet med mål om å presse partene inn på en felles avtale. Resultatet ble Forskerforbundets og Unios første streik i staten på 12 år. En undersøkelse fra Respons Analyse viste at 67 prosent av befolkningen støttet streiken. Etter tolv dager i streik ble det tvungen lønnsnemnd 5. juni og Rikslønnsnemnda behandlet saken 7. november. Nemndas kjennelse innebar at tariffavtalen Unio og Akademikerne gikk til streik for å beholde våren 2024 ble videreført fram til hovedtariffoppgjøret i 2026.

ABM-sektoren er særlig fulgt opp i forbindelse med tariffarbeidet i Virke. En hovedmålsetting har vært å bryte dagens praksis med å kopiere resultatene i de såkalte korresponderende områdene. Forskerforbundet har arbeidet for etablering av en mer enhetlig stillingsstruktur i ABM-sektoren uten å ha nådd frem sentralt ennå. Høsten 2024 ble det igangsatt regionale samlinger med sikte på løsninger i lokale lønnspolitikker.

Frontfagets ramme har vært et sentralt tema i perioden og Forskerforbundet har arbeidet for å øke frontfagets fleksibilitet. I 2022 ble resultatet i hele offentlig sektor noe høyere enn frontfaget, og i 2023 ble resultatet i KS noe høyere. I januar 2023 ble Frontfagsmodellutvalget oppnevnt og Forskerforbundet ga innspill til arbeidet via Unio.

Glidningsproblematikken har vært sentral for forbundets arbeid i perioden. Hovedtyngden av forbundets medlemmer i staten er ansatt i departementsområder med lav glidning. I tillegg til at de har lavere glidning må de betale for den systematisk høyere glidningen i andre departements-områder. Forskerforbundet bidro til at glidningsutfordringen ble godt dokumentert i en rapport fra Statistikk- og beregningsutvalget i staten (SBU) våren 2024.

Arbeidstid var et prioritert arbeidsområde i 2022 og 2023. Dokumentasjonsgrunnlaget knyttet til arbeidstid ble blant annet styrket ved Forskerforbundets medlemsundersøkelse om forskeryrkets attraktivitet, (*«Jeg elsker å være forsker, men...»*, Skriftserien 5/2022). Det ble gjennomført en politisk kampanje om merarbeid/tidsbruk for vitenskapelig ansatte (*«Tiden er ute»*) våren 2023. Arbeidstid ble også behandlet på Landsrådet i 2022 og 2023. Her ba hovedstyret om råd og anbefalinger for det videre arbeidet og spurte om hvilke virkemidler forbundet kan benytte for at de pålagte oppgavene kan la seg løse innenfor normalarbeidsdagen. Landsrådet ga blant annet innspill om at spørsmålet om arbeidstid bør kobles på arbeidet med tillitsreform og at det bør arbeides for styrket medbestemmelse på arbeidsplanene. Til hovedavtaleforhandlingene i staten i 2022 ble det tatt med krav om økt medbestemmelse på arbeidsplanene til vitenskapelig ansatte, men det medførte ingen styrking av dagens bestemmelser. Forbundets påvirkningsarbeid knyttet til arbeidstid og press på tid til FoU har bidratt til at Kunnskapsdepartementet har initiert en ny tidsbruksundersøkelse blant vitenskapelig ansatte. Forskerforbundet deltar i Statistisk sentralbyrås (SSB) referansegruppe

Hovedavtalen i staten ble reforhandlet etter flere utsettelse. Hovedavtalens virketid er 1.1.2023 – 31.12.2025. Hovedavtalen er styrket på flere områder. En viktig fornyelse er arbeidsgivers plikt til å orientere de tillitsvalgte om hjemmel for midlertidigheten.

Perioden har vært preget av mange omstillinger og fusjoner i alle sektorer hvor Forskerforbundet har medlemmer. Behovet for skolering og bistand har vært stort, og det er gjennomført flere sentrale kurs i omstilling og medbestemmelse, og egne seminar for lokallag som har vært direkte berørt av omorganiseringer og fusjoner. Bakgrunnen for mange av omstillingene er trangere økonomi i offentlig sektor, nedprioritering av kunnskapssektoren og kutt i overføringene over statsbudsjettet gjennom flere år. Forbundet har i hele perioden gått mot kuttene i oppfølging av statsbudsjettene, overfor stortingskomiteene, i innspill til partiene mv. Høsten 2024 tok Forskerforbundet initiativ til å etablere en bredere allianse mot kuttene i kunnskapssektoren. Det ble gjennomført en bred politisk markering foran Stortinget tirsdag 22. oktober under overskriften «Stans kuttene i kunnskapssektoren» (se omtale under 5.2).

Forskerforbundet har også i denne perioden vektlagt arbeidet for redusert bruk av midlertidig ansettelse. Oppfølging av ny universitets- og høyskolelov med ny forskrift om undervisnings- og forskningsstillinger og rekrutteringsstillinger har preget arbeidet i perioden. Det ble arbeidet både overfor aktører på arbeidsgiver- og arbeidstakersiden og det politiske miljøet. Forskerforbundet fikk blant annet gjennomslag for forbedringer knyttet til postdoktorstillingen, som vil gjøre den til en mer reell kvalifiseringsstilling. Det ble også gjennomslag for å kunne søke overgang mellom karrierestigene til dosent og professor. I tillegg er det i perioden lagt ned et betydelig arbeid for å begrense eller helst avvikle adgangen til kunstneriske åremål. Her oppnådde vi dessverre ikke en ønsket lovendring, men oppmerksomheten dette har bidratt til har ifølge tilbakemeldinger fra flere tillitsvalgte hatt en god effekt på lokal praksis. Forbundet tok initiativ til at det skulle iverksettes et arbeid for å vurdere endringer i statsansatteloven med sikte på å stramme inn adgangen til midlertidig ansettelse. Det ble opprettet en partssammensatt arbeidsgruppe som leverte sin rapport våren 2024. Forbundet var representert i gruppen og spilte inn en rekke forslag til endringer. Det ble gjennomslag i rapporten for å vurdere videre oppfølging av flere av disse (se nærmere omtale i 3.1).

Sentralt for forbundets utdannings- og forskningspolitikk i perioden har vært å kommentere og gi innspill til regjeringens mange endringsforslag. Det har vært tre utdannings- og forskningsministre i perioden; Ola Borten Moe, Sandra Borch og Oddmund Løkensgard Hoel. Regjeringen har i perioden initiert en rekke endringer i forsknings- og utdanningspolitikken med konsekvenser for arbeidsvilkårene i kunnskapssektoren og kvaliteten i forskning og høyere utdanning. Signalene har vært at målene skal nås gjennom omprioritering og vi fikk for første gang en langtidsplan for forskning og høyere utdanning uten forpliktende opptrappingsplaner. 2022 var preget av økonomisk krise i Forskningsrådet, med omfattende nedbemanning som resultat. Gjennom massivt påvirkningsarbeid lyktes det Forskerforbundet og andre nøkkelaktører å sikre en økt bevilgning til frie forskningsmidler. Her var situasjonen særlig kritisk for unge forskere. 2023 startet med daværende statsråd Ola Borten Moes utspill om «ekstrem oppussing» og med det fulgte en rekke endringsprosesser, samt krav og forventninger om effektivisering. Det har i perioden vært en økende vektlegging av forskningens nytteverdi og utdanningenes arbeidslivsrelevans fra regjeringens side. I UH-sektoren forventes institusjonene å hente inn mer eksterne midler og omdisponere ressurser til utdanninger hvor samfunnet har store kompetansebehov. I instituttsektoren oppleves stadig tøffere konkurranse om forskningsmidler. Forskerforbundet har i arbeid med statsbudsjett, stortingsmeldinger og andre høringer vektlagt tid til FoU, rammebetingelser for kvalitet i hele forskningsutførende sektor, behov for en kraftfull satsing på kunnskap og forskeryrkets attraktivitet.

Forskerforbundet har i perioden arbeidet for å opprettholde et høyt bevissthetsnivå vedrørende akademisk frihet; i offentligheten, hos bevilgende myndigheter og aktører i forskningssektoren, og blant egne tillitsvalgte og medlemmer. Forbundet har levert høringsinnspill til Kierulf-utvalget og Ytringsfrihetskommisjonen (NOU 2022:9). Det er gjennomført egne seminar om forskerhets og akademisk frihet og Forskerforbundet har sammen med NSO tatt initiativ til å grunnlovsfeste akademisk frihet. SV fremmet forslag om dette i juni 2024.

Målsettingen om 30 000 medlemmer innen utgangen av 2026 ligger fast. Våren 2022 ble det laget en vervestrategi som ble revidert våren 2024. Det er gjennomført to store vervekampanjer våren og høsten 2024.

2. Lønn og karriereutvikling

2.1 Konkurransedyktig lønn

2.1.1 Overordnet om lønnsutvikling

Frem til 2023 var det en lengre periode uten reallønnsvekst for offentlig sektor. I 2023 lå det an til reallønnsvekst, men den gode rammen for lønnsoppgjøret ble spist opp av prisveksten. Likevel viste statistikken at mange virksomheter der Forskerforbundet har store medlemsgrupper, hadde en høyere årslønnsvekst enn KPI.

Institutt for samfunnsforskning (ISF) utarbeidet på bestilling fra forbundet en rapport som viser lønns- og karriereutviklingen blant høyt utdannede i Norge for perioden 2015–2022 (ISF rapport 2023/10). Noen hovedfunn er at alle grupper med høyere utdanning har hatt reallønnsnedgang, og at vitenskapelig ansatte i staten i perioden har lavest timelønn blant de med høyere utdanning. Videre har lønnsforskjellen mellom vitenskapelig ansatte i staten og vitenskapelig ansatte i privat sektor og andre høyt utdannede i offentlig sektor holdt seg relativt stabil i perioden. De vitenskapelig ansatte i staten forverret sin posisjon i perioden 2015–2022 sammenlignet med industriarbeidere, industrifunksjonærer og lavt utdannede i offentlig sektor. De mastergradsutdannede i arkiv-, bibliotek- og museumssektoren forverret samtidig sin posisjon noe mer enn de vitenskapelig ansatte i staten.

Frem til og med 2023 har lønnsstatistikken i staten vært mangelfull. Statistikken som ble levert, var ikke i samsvar med det tallgrunnlaget som partene la til grunn for lønnsoppgjøret. I grunnlaget for de sentrale partene, SBU-rapporten, var årslønnsvekst for tariffområdet beregnet, mens det i statistikkgrunnlaget som partene fikk levert kun var mulig å beregne datolønnsvekst. Med andre ord, tallene kunne ikke sammenliknes. Fra og med 2023 er det DFØ som leverer statistikk til de sentrale partene og denne statistikken inneholder de nødvendige opplysningene. Dette vil bli en klar forbedring for det fremtidige lønnsarbeidet.

Lønnspolitikk

Forskerforbundets lønnspolitikk ble revidert i 2023 og ble betydelig bearbeidet og kortet ned. Hovedtrekkene i politikken ligger fast: Utdanning skal lønne seg.

Tariffkonferansene

Det ble holdt tariffkonferanser i februar 2022, 2023 og 2024. Tariffkonferansene markerer Forskerforbundets oppstart av årets lønnsoppgjør. Tariffkonferansen er åpen for alle tillitsvalgte.

I tillegg har det vært gjennomført separate tariffseminar etter at de sentrale oppgjørene er ferdige i de ulike tariffområdene. I 2024 ble det holdt et ekstra strategiseminar for statlig sektor.

2.1.2 Overordnet om tariffoppgjørene i perioden¹

I perioden 2022–2024 har frontfagsrammen vært et sentralt tema i Unio og i Unios forhandlingsutvalg. Målet har vært å øke frontfagets fleksibilitet. I 2022 endte frontfagsrammen på 3,7%. Unio og de andre hovedsammenslutningene i offentlig sektor klarte å fremforhandle en ramme på 3,84%. I 2023 fortsatte kampen, frontfaget endte på 5,2%, og tilsvarende ramme ble resultatet i offentlig sektor så nær som i kommunal sektor som oppnådde 5,4%.

¹ Det er utarbeidet en oversikt over tariff tilleggene i de ulike tariffområdene i perioden i vedlegg 1.

Etter ønske fra partene ble det nedsatt et partssammensatt utvalg ledet av professor Steinar Holden for å drøfte praktiseringen av frontfagsmodellen. Hovedkonklusjonen fra utvalget var at frontfagsmodellen har tjent Norge godt og må videreføres. Unio og Akademikerne utarbeidet en mindretallsmerknad om at det er fleksibilitet i frontfaget til å ha ulike økonomiske rammer i forhandlingsområdene, og at lønn må kunne brukes som virkemiddel i konkurranse om å rekruttere nødvendig personell til offentlig sektor.

Forskerforbundets leder har ledet Unio stat i hele perioden. Forbundet representerte Unio i SBU i oppgjørene i 2023 og 2024. 2023 var et spesielt utfordrende år fordi lønnsmassen og -veksten i staten skulle fordeles mellom Akademikerne/Unio-avtalen og LO/YS-avtalen. I 2022 visste man bare hvem som tilhørte Akademikerne, og det ble en utfordring å beregne lønnsvekst for de to avtaleområdene. Utgangspunktet var å legge gjennomsnittslønnen i staten til grunn. Det ville gitt Akademikerne/Unio en lavere gjennomsnittslønn enn avtaleområdet faktisk hadde, og tilsvarende gitt for høy gjennomsnittslønn for LO/YS-avtalen. Etter forslag fra Unio ble gjennomsnittslønnen vektet på grunnlag av STYRK-kodene. Dette medførte en mer riktig lønnsvekst for avtaleområdene. I 2024 ble det fra Unios side tatt initiativ til å beregne årslønnsmassen likt for LO stat/YS stat og Akademikerne/Unio. Grepet økte Akademikerne/Unios lønnsmasse med litt under tre milliarder.

Forskerforbundet har i perioden arbeidet for etablering av en mer enhetlig stillingsstruktur i ABM-sektoren. Målet er synliggjøring av kompetanse og bedre lønn og lønnsutvikling i sektoren, på tvers av tariffområder, ansvarlig departement, eierstrukturer og virksomhetstype. Det er nedsatt arbeidsgrupper med deltakere fra arkiv, bibliotek og museum fra alle tariffområder, for å samle erfaringer og situasjonsbeskrivelser. Det er utarbeidet et notat som sammenstiller arbeidet i gruppene som identifiserer utfordringer, beskriver eksempler på ulike lønnspolitikker og belyser en mulig felles utvikling i arbeidet. Det er gitt løpende bistand til tillitsvalgte i arbeid med utarbeiding av lokal lønnspolitikk og i lønnsforhandlinger, og det er initiert et arbeid med å gjøre dette arbeidet kjent ute i lokallagene i sektoren, blant annet gjennom lokale kurs. I tillegg er det planlagt for regionale konferanser.

Glidningsproblematikken har vært et gjennomgående tema i perioden. Spesielt gjelder det for tariffområdene stat og Virke HUK. I protokolltilførsel 6 i HTA stat ble partene enige om at Statistikk- og beregningsutvalget i staten (SBU) skulle se på modellen for beregning av glidning i lønnsoppgjørene. Protokolltilførselen var et krav fra Forskerforbundet/Unio, og de øvrige hovedsammenslutningene har ikke vært særlig interessert i problematikken. Glidningsutfordringen ble godt dokumentert gjennom en rapport fra SBU våren 2024. I staten er utfordringen at glidningen beregnes samlet for hele staten, på tross av at det er store variasjoner i glidningen mellom departementsområdene. Når de sentrale tariff-tilleggene fordeler seg jevnt på departementsområdene gir dette systematisk forskjell i lønnsutviklingen til statsansatte avhengig av departementsområdet de er ansatt i. Til oppgjøret i 2024 dokumenterte SBU hvordan glidningen fordelte seg på departementsområdene i perioden 2017–2022. Tallenes tale er klar, både Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet er departementsområder som genererer lite glidning og har lavere lønnsvekst enn staten totalt.

I perioden har det vært et mål å styrke Forskerforbundets rolle i de øvrige forhandlingsutvalgene i Unio. Dette har fortrinnsvis vært viktig i områdene Spekter og Virke HUK.

Kravsutformingene til oppgjørene skjer på grunnlag av dialog med og innspill fra tillitsvalgte i tariffområdene.

Nye tariffavtaler

I perioden er følgende tariffavtaler inngått:

Spekter:

- I 2024 er det inngått to nye B-deler for hhv. Sykehuspartner og Sunnaas Sykehus.

Abelia:

- I 2022 ble 4 virksomheter tariffbundet: Norce, SINTEF Ocean, SINTEF Energy og SINTEF Community Trondheim.
- I 2023 ble 6 virksomheter tariffbundet: Nobelinstituttet, Olympiatoppen, Akvaplan-Niva AS, Falck og Institutt for Energiteknikk Halden og Kjeller (hver sin avtale).
- I 2024 er 3 virksomheter så langt tariffbundet: Kreftforeningen Agder, Kreftforeningen Vestfold, Telemark, Buskerud og Østfold og Axiell Norge AS. I disse dager holder vi på å få på plass en avtale ved UNIS.

Virke-HUK

- I 2023 er det inngått nye overenskomster ved Det norske diakonhjem, Lyngheiseret og Havrå (begge en del av Museumssenteret i Hordaland), Stiftelsen Saemien Sitje, Sørsamisk museum og kultursenter, VID Vitenskapelige høgskole studiested Helgeland, Viti Musea i Sykkylven og på Søre Sunnmøre, samt Haugesenteret og Vinjesenteret (begge del av Nynorsk kultursentrum – musea for skriftkultur).

2.1.3 Staten (2022–2024)

Hovedtariffoppgjøret 2022

Ved inngangen til perioden var det klart at Forskerforbundet måtte skifte strategi for å sikre lønnsutviklingen til medlemmene. Etter flere oppgjør med lavtlønnsprofil var det ikke mulig å fortsette samarbeidet med LO stat og YS stat. Det ble derfor iverksatt et arbeid for å skifte samarbeidspartner i staten, noe som blant annet innebar forankring internt i Unio og overfor lokallag og tillitsvalgte.

SSB leverte en rapport, bestilt av partene, som dokumenterte mindrelønnsutviklingen for utdanningsgruppene.

Hovedoppgjøret i 2022 gikk til meklings, og etter nesten 18 timer på overtid signert Unio Riksmeklerens møtebok. Resultatet var en ny hovedtariffavtale der hele den disponible rammen gikk til lokale forhandlinger på virksomhetene og et styrket kapittel 2 om lokale forhandlinger. I tillegg hadde Unio, på initiativ fra Forskerforbundet, fått inn en protokolltilførsel om å se på modellen for å beregne glidningen i lønnsoppgjørene i staten.

Tilgjengelig statistikk viste også at lønnsutviklingen i staten var ulikt fordelt mellom departementsområdene. Det ble derfor også igangsatt et arbeid for å avdekke hvordan glidningen og lønnsveksten fordelte seg mellom departementene i staten. Hovedstyret opprettet et ekspertutvalg på glidning som dokumenterte systematisk ujevn lønnsvekst mellom departementsområdene i staten. Det ble etablert en glidningsskole. Forskerforbundet inviterte seg til flere institusjonsledere for å ta opp betydningen av glidning og verdien av å skyte inn midler til 2.5.1-forhandlingene samt å bruke 2.5.3-forhandlinger aktivt i løpet av året.

For å øke bruk av glidning er det gjennomført et digitalt kurs rettet mot medlemmer om «Hvordan skrive det perfekte lønnskrav». Kurset har blitt holdt på både norsk og engelsk. For tillitsvalgte har det vært gjennomført flere kurs, seminarer og konferanser der lønn og lønnsarbeid var sentrale tema.

Mellomoppgjøret 2023

I mellomoppgjøret i 2023 var det kun økonomien som var forhandlingstema.

Forskerforbundet fikk gjennomslag for et riktigere anslag for gjennomsnittslønnen slik at lønnsveksten for Akademikerne/Unio-avtalen ikke ble kunstig høy.

Den tilgjengelige statistikken, blant annet fra ISF, statens statistikkgrunnlag og SSB-rapport til oppgjøret i 2022, ble lagt til grunn for å dokumentere utdanningsgruppenes mindrelønnsutvikling.

Forskerforbundet fremmet et krav i tråd med dette på den økonomiske rammen for oppgjøret. Oppgjøret i 2023 fikk en god økonomi, og partene aksepterte den økonomiske rammen i forhandlingene. Problemstillingen om etterslepet ble imidlertid ikke tematisert i forhandlingene.

Hovedtariffoppgjøret 2024

Frem mot oppgjøret i 2024 var det en prioritet å følge opp protokolltilførslene om stillingsstruktur og glidning. Forskerforbundet ga innspill til stillingskodegruppen basert på arbeidet med stillingsstruktur i ABM-sektoren. Forskerforbundet deltok også i SBU for å sikre at protokolltilførselen om glidning ble fulgt opp. SBU utarbeidet i 2024 en rapport som dokumenterte at glidningen i staten var systematisk skjev mellom departementsområdene i perioden 2017–2022. Jf. omtale ovenfor.

Til oppgjøret ble det fremmet krav om nye stillingskoder og krav om at den skjeve fordelingen av glidning følges opp med tiltak. Det ble brudd i forhandlingene og oppgjøret gikk til mekling. Meklingen førte ikke frem og streiken var et faktum. Unio og Forskerforbundet fikk mye positiv oppmerksomhet i pressen rundt streiken. Forskerforbundet hadde 1 481 medlemmer i streik. Streiken startet 25. mai og ble avsluttet ved tvungen lønnsnemnd 5. juni. Rikslønnsnemnda behandlet saken 7. november. 20. november ble Rikslønnsnemndas kjennelse offentliggjort: Unios tariffavtale for 2022–2024 ble videreført til 30. april 2026. Virkningstidspunktet for lønnstillegget ble satt til 5. juni.

Fristen for å gjennomføre lokale forhandlinger i staten er 15. februar 2025. Utbetalingen av 2024-oppgjøret utsettes til 2025, og det kompliserer statistikkarbeidet. I tillegg kan utsettelsen få skattemessige konsekvenser. Både Unio og Akademikerne har tatt spørsmålet opp med departementet, men lite tyder på at det er mulig å få gjort noe med dette.

2.1.4 Spekter (2022–2024)

Spekter Helse og Spekter øvrige virksomheter ivaretas i et felles forhandlingsutvalg i Unio. Utvalget ledes av Norsk Sykepleierforbund (NSF) som har flest medlemmer i Spekter. NSF har imidlertid hovedparten av sine medlemmer i Spekter Helse, og interessene i Helse og Øvrige er ikke sammenfallende. Forskerforbundet har i perioden påbegynt arbeidet for å etablere to forhandlingsutvalg for Spekter; ett for Spekter Helse og ett for Spekter Øvrige.

Foran tariffoppgjøret i 2024 hadde Forskerforbundet gjort et arbeid for å samle de små forbundene om et felles krav om rett til lønnsamtale. Dette forarbeidet medførte at Unio Spekter for første gang på mange år hadde krav til den sentrale tariffavtalen, A-delen (den overliggende tariffavtalen i Spekter).

I forhandlingene om den sentrale A-delen mellom Spekter og Unio ble det fremmet krav om at det årlig skal tilbys lønnsamtale til alle medlemmer. Det ble også tatt inn at alle medlemmer på forespørsel skal få en begrunnelse for lønnstillegget som er gitt. Kravet ble imøtekommet.

2.1.5 Virke HUK (2022–2024)

Hovedmålet er å bryte den slaviske kopieringen av resultatet i korresponderende områder, det vil si den disponible rammen i staten for de statslike overenskomstene. Kopieringen medfører at de statslike overenskomstene blir påført den statlige glidningen som inkluderer glidningen generert av Forsvaret. Den disponible rammen fra staten gir en kunstig lav disponibel ramme for virksomhetene i Virke HUK. Det er forståelse for kravet til Forskerforbundet fra de andre forbundene. Det ble lagt en strategi for 2024-oppgjøret for å få igjennom hele eller deler av kravet om årsramme fremfor disponibel ramme.

I tillegg har det vært en utfordring med Virke sin rådgivning og anbefaling i beregning av de lokale avsetningene. I 2022 gikk arbeidstakersiden, på initiativ fra Forskerforbundet, sammen om en protokolltilførsel der Virkes forståelse av beregning av lokal pott ble utfordret.

Forskerforbundet har arbeidet for å kunne forhandle de statslike overenskomstene på en egen dag. Det er fortsatt slik at alle de syv overenskomstene forhandles samtidig. I 2024 ble imidlertid forhandlingene av de statslike utsatt til 12. og 13. desember på grunn av streiken i staten. Her ble det enighet

om et tilsvarende resultat som i staten. Det ble også gjennomslag for å gjennomføre et partsarbeid som skal se nærmere på lønnsutviklingen i museene og vurdere behov for eventuelle tiltak.

2.1.6 Abelia (2022–2024)

Overenskomstforhandlingene i Abelia skjer kun i hovedtariffoppgjør, det vil si hvert annet år. Forskerforbundets hovedkrav har i flere år vært å få nedfelt de tillitsvalgtes rett til lønnsopplysninger i overenskomsten.

Utfordringen i Abelia-forhandlingene er NHOs forhandlingsmodell. Forskerforbundet er et lite forbund og forhandler etter Tekna. Før 2022 gikk vi i dialog med Tekna og Tekna var med på å fremme «vårt» krav om utlevering av lønnsopplysninger. I 2022 ble kravet imøtekommet.

For 2024-oppgjøret ble det lagt en strategi for å få til bedre tvisteordninger i Forskeroverenskomsten. Som foran 2022-oppgjøret, var vi i dialog med de andre forbundene i Forskeroverenskomsten for å fremme likelydende krav. Den sentrale forhandlingen av forskeroverenskomsten ble gjennomført høsten 2024 og ny avtale ble inngått 15.12.2024.

2.1.7 Kommunal sektor (2022–2024)

KS-området

Hovedmålet er å beholde den frie forhandlingsretten for kapittel 3 og 5.

Forskerforbundet har i perioden klart å verne om de frie forhandlingene innenfor kapittel 3 og 5. I tillegg er det bygget en allianse med de andre forbundene i Unio som har de samme interessene som Forskerforbundet i kapittel 3 og 5.

Tariffområdet har fått flere kliniske ernæringsfysiologer (KEF) som følges opp særskilt.

Oslo kommune

Målene for oppgjørene i Oslo kommune er gjennomslag for lokale forhandlinger, og endret innplassering av kliniske ernæringsfysiologer (KEF).

I de siste årene har det kun vært gitt sentrale tillegg og det er behov for individuelle forhandlinger.

Dagens KEF-kode er i lønnsramme med kun krav til bachelor. Forskerforbundet arbeider for å flytte KEF til en lønnsramme med masterkrav. Kravet har vært fremmet til Unio og Oslo kommune, men vi har ikke så langt fått gjennomslag.

I oppgjøret i 2024 ble det gjort avsetninger til lokale forhandlinger. Det jobbes videre internt i Unio Oslo kommune for å få aksept og forståelse for en flytting av KEF-koden.

2.1.8 Hovedorganisasjonen KA (2022–2024)

KA har to hovedtariffavtaler: Den norske kirke (DnK) og Organisasjonsavtalen.

Det er i perioden oppnådd resultater på nivå med de øvrige offentlige tariffområdene. Organisasjonsavtalen har i perioden i hovedsak vært praktisert som en hengeavtale på tariffavtalen til Den norske kirke, med samme økonomi.

Det har i perioden vært strid om fastsetting av tilleggslønnssetninger for ansatte i kirken, og spørsmålet gikk videre til behandling i nemnd som fastsatte nye felles satser fra 1. juli 2023 i tråd med arbeidstakersidens krav. Det har også vært strid om organisasjonsavtalens status og oppgjøret gikk til mekling både i 2022 og 2024. Partene møttes til mekling hos Riksmekleren 21. oktober 2024 og vi oppnådde et resultat og en profil på linje med ansatte i andre virksomheter innen kirkelig sektor. Med virkning fra 1. mai 2024 fikk alle et generelt lønnstillegg på minst 21 700 kroner. Ansatte i stillinger uten fastsatt minstelønn (kap. 4.6) fikk et tillegg på 4,1 prosent av lønna. Tilleggslønnssetningene blir likelydende resten av kirkelig sektor og gjelder fra 1.1.2025.

2.2 Karriereutvikling

2.2.1 Ny UH-lov og forskrift

Som en oppfølging av KDs strategi for rekrutteringsstillinger og karriereutvikling fra 2021, der Forskerforbundet satt i arbeidsgruppen, og arbeidet med universitets- og høyskolelov, startet departementet arbeidet med en ny ansettelsesforskrift. Den skulle samle og utbedre eksisterende ansettelsesforskrifter (Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger, Forskrift om ansettelsesvilkår for stillinger som postdoktor, stipendiat, vitenskapelig assistent og spesialistkandidat og Forskrift om ansettelse på innstegsvilkår). Forskerforbundet ble invitert med i en referansegruppe for arbeidet som ble påbegynt av NOKUT og fullført av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir). Forskerforbundet fikk gjennomslag for forbedringer knyttet til postdoktorstillingen, som vil gjøre den til en mer reell kvalifiseringsstilling.

Forskerforbundet har også vært opptatt av at forskriften ikke skulle stille for mange formelle krav til ulike kvalifikasjoner for å bli ansatt eller få opprykk, for at institusjonene skulle kunne ha rom for fleksibilitet og vektlegge særlige behov i ansettelsesprosessene. Det ble også resultatet. Videre ble muligheten til å søke overgang mellom stigen til dosent og professor gjenåpnet etter arbeid fra Forskerforbundet. Da ny forskrift til Universitets- og høyskoleloven om undervisnings- og forskningsstillinger og rekrutteringsstillinger kom på høring våren 2024, ble det foreslått å fjerne muligheten for opprykk fra universitets- og høyskolelektor til førsteamanuensis. Forskerforbundet gikk imot forslaget og tok initiativ til et felles opprop fra alle de sentrale fagforeningene i sektoren samt UHR, for å få regjeringen til å trekke forslaget om å fjerne muligheten for opprykk fra universitets- og høyskolelektor til førsteamanuensis. Det ble også tatt opp med utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget. Kravet ble delvis imøtekommet i KDs endelig fastsatte forskrift. Forskerforbundet arbeidet også for at bestemmelsene om ansettelse og opprykk for universitetsbibliotekarer og forskerstillinger skulle inkluderes i den nye forskriften, men nådde ikke frem. Ny forskrift er fastsatt med virkning fra 1. august 2024.

I forbindelse med arbeidet med karriereutvikling for yngre forskere og ny ansettelsesforskrift har Forskerforbundet også jevnlig spilt inn forslag om å utrede og etablere en karrierestige også for fagstøttestillinger. Fagstøttestillinger vil si faglige spesialister som jobber tett på forskning eller undervisning, men som ikke faller innunder de vanlige vitenskapelige stillingene. Dette omfatter personer som i dag oftest er ansatt i ingeniør- eller rådgiverstillinger. Fagstøttestigen ble først lansert av Underdal-utvalget (2018) med støtte fra AYF, men er siden ikke blitt fulgt opp av KD eller UHR.

En annen følge av strategien for rekrutteringsstillinger og karriereutvikling var at HK-dir fikk mandat til å utvikle et rammeverk for karriereveiledning for forskere i tidlig karrierefase. Forskerforbundet ble også her invitert med i en referansegruppe og har bidratt i arbeidet med å utvikle rammeverket for å sikre at forskere i tidlig fase av forskerkarrieren får god karriereveiledning.

2.2.2 ABM-sektoren

For ABM-sektoren har det vært gjennomført et kartleggingsarbeid høsten/vinteren 2022–2023 der lokallagene i sektoren ble bedt om å undersøke bruken av stillingskoder i virksomhetene. Undersøkelsen viste stor variasjon i bruk av både stillingskoder og -titler. Hovedutfordringene i sektoren knytter seg til manglende enhetlig stillingsstruktur, gjennomgående lavt lønnsnivå, mangelfulle karrieremuligheter og fravær av vitenskapelige toppstillinger. Bruken av rådgiverstillinger i fagstillinger er også et utbredt fenomen i sektoren, og bidrar til å fordekke både stillingenes innhold og ansvar, internt som eksternt i virksomhetene, og sier heller ikke noe om kompetansenivået til den ansatte. I tillegg er rådgiverstillingene, i motsetning til mange av de vitenskapelige stillingene, ikke plassert på lønnsstige, slik at de ansatte heller ikke er garantert en årlig prosentmessig lønnsutvikling i stillingen.

Forskerforbundet har gjennom kartleggingsarbeidet, i arbeidsgruppene og det sammenfattende notatet problematisert situasjonsbildet og identifisert muligheter som finnes i eksisterende avtaleverk lokalt ute i virksomhetene, bl.a. ved å dra veksler på de som har kommet et stykke på vei i dette

arbeidet allerede. Som en videre oppfølging av dette arbeidet ble det utviklet en «turnépakke» høsten 2024, der lokallag i ABM-sektoren inviteres til regionale samlinger for å gi råd og inspirasjon til hvordan de kan jobbe mer aktivt og strategisk med å implementere en mer enhetlig stillingsstruktur som legger bedre til rette for lønns- og karrieremessig utvikling, samt hvordan de tillitsvalgte kan bruke og styrke de lønnspolitiske virkemidlene.

Målet er å angi retning for en mer enhetlig stillingsstruktur for våre medlemsgrupper som gjenspeiler kvalifikasjoner, kompetanse og ansvarsområder, og som gir tid til FoU og bedre lønns- og karriereutvikling. Lønnspolitikken må være transparent og forutsigbar. Arbeidet skal også bidra til å løfte medlemmenes faglige stolthet og identitet. Turneen gjennomføres i 2025 med startskudd i januar.

I den statlige hovedtariffavtalen mangler karriereveier for kunnskapsarbeiderne i ABM-sektoren. Karriereveier vil være et viktig grep for å øke glidningen i sektoren og øke arbeidsområdet status. På bakgrunn av arbeidet som er gjort i Forskerforbundet med stillingsstruktur i ABM-sektoren, og en organisasjonsmessig høring til lokallagene i staten, fremmet Forskerforbundet krav om nye stillingskoder og karriereveier i det statlige tariffoppgjøret. Kravene ble ikke innfridd.

2.2.3 Teknisk-administrativt ansatte

Arbeidet med bedre karriereutviklingsmuligheter for teknisk-administrativt (TA-) ansatte ved kunnskapsinstitusjonene har pågått gjennom perioden. Forskerforbundet har fått gjennomført to undersøkelser, én på vegne av og for medlemmer av FFTA (Forskerforbundets forening for teknisk-administrativt ansatte), og én for alle Forskerforbundets medlemmer i teknisk eller administrative stillinger ved universiteter og høyskoler. Den siste ble gjennomført av NIFU på bestilling fra Forskerforbundet (NIFU-rapport 2024:2). Det er særlig to forhold som det er lav tilfredshet med: lønn og karriereutsikter. Frustrasjon over dette kommer også klart til uttrykk gjennom svarene i spørreskjemaets åpne spørsmål, som også viser at åpne kontorlandskap er noe mange opplever at påvirker jobbtfredshet i negativ retning. Hovedfunnene ble lansert på et webinar 29. februar 2024, er oppsummert i eget faktaark med anbefalinger til lokallag og virksomheter om karriereutvikling for TA-ansatte, samt behandlet på sektorseminar for statlige og private høyskoler og på FFTAs vårseminar.

Til det statlige tariffoppgjøret i 2024 ble det fremmet krav om nye stillingskoder og karriereveier for TA-ansatte, som ikke ble innfridd.

2.3 Pensjon

Pensjon er i perioden fulgt opp overfor tillitsvalgte og medlemmer gjennom kurstilbudet. Forskerforbundet har også fulgt opp en rekke pensjonsspørsmål gjennom Unios pensjonsgruppe.

I 2022 var Unio i drøftinger med AID (Arbeids- og inkluderingsdepartementet) om løsning på særaldersgrensene i staten. Forskerforbundet har i hovedsak to medlemsgrupper som er omfattet av særaldersgrenser: Statsmeteorologene og undervisnings- og forskerstillinger i aktivitetsfag og praktiske fag ved Norges idrettshøgskole som har 65 års aldersgrense.

I 2023 fremforhandlet de sentrale partene avtalen om særaldersgrense. Forskerforbundet deltok i Unios arbeid og forhandlinger. Forskerforbundet var i kontakt med tillitsvalgte som representerer medlemmer med særaldersgrense og fikk innspill fra disse. I januar 2025 ble partene enige om nye regler for grupper med særaldersgrensene.

Forskerforbundet har fulgt opp utfordringen med den såkalt samordningsfellen gjennom Unio.

3. Arbeidsvilkår

3.1 Fast ansettelse som hovedregel

Forskerforbundet har intensivert arbeidet med midlertidighet i vitenskapelige stillinger de siste årene, og det har båret frukter for universiteter og høyskoler. Et økende antall forskere på ekstern finansiering blir ansatt fast. Stillingsvernet og tryggheten er imidlertid ikke alltid blitt mye bedre som følge av dette, da vilkåret for ansettelsen ofte er ekstern forskningsfinansiering. Problemene med slike vilkårsansettelser er at den ansatte sies opp når inntektene bortfaller. Forskerforbundet har i flere sammenhenger argumentert for at risikoen for manglende finansiering av nye prosjekter ikke kun må legges på den ansatte, og vi har gjentatt argumentet om at institusjonene må gis anledning til å utvikle brofinansiering ved å kunne avsette mer enn 5 % av midlene også til ansatte og ikke bare bygg.

Problemstillingen knyttet til midlertidig ansettelse er reist gjennom innspill, kronikker, debatter, i Forskermeldingen og i undersøkelsen om forskeryrkets attraktivitet. Forskerforbundet har overlevert en 20-punktliste for å redusere midlertidighet til statsråden, som er blitt lagt merke til og har vært tatt i bruk i KD. Støre-regjeringen har gjennom flere statsråder for forskning og høyere utdanning vært opptatt av å redusere midlertidigheten og Forskerforbundet har gitt innspill og klare råd til regjeringen knyttet til innstramming av UH-loven. Vi oppnådde noen forbedringer i loven, knyttet til rettighetene for vikarer for ansatte som går inn i lederstillinger (valgte eller åremål). Et hovedmål for forbundet har vært å begrense eller helst avvike adgangen til kunstneriske åremål for undervisere i kunstfag. Formålet med denne bestemmelsen var at den skulle benyttes unntaksvis for å ansette en «aktivt utøvende kunstner på høyt internasjonalt nivå». I praksis misbrukes ordningen og ved flere kunstfaglige utdanningsvirksomheter er mer enn halvparten av underviserne ansatt på åremål. Det ble i samarbeid med Creo gjennomført en medlemsundersøkelse om åremålsadgangen ved kunstutdanningene høsten 2023 (publisert i skriftserien 4/2023). Til tross for et omfattende påvirkningsarbeid oppnådde vi dessverre ikke en ønsket lovendring. Oppmerksomheten og diskusjonen rundt disse åremålene har imidlertid ifølge tilbakemeldinger fra flere tillitsvalgte hatt en god effekt på lokal praksis.

Forskerforbundet har også vurdert andre virkemidler for å endre kulturen og finansieringssystemet, blant annet å få kostnadsberegnet «energilekkasjer» og ressursbruk i forbindelse med midlertidige ansettelser, men fant ut at muligheten for å få brukbare resultater av en slik beregning ville være små.

Våren 2023 ble det etter initiativ fra Forskerforbundet nedsatt en partssammensatt arbeidsgruppe i Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (DFD) for å vurdere endringer i statsansatteloven, herunder bestemmelsene om midlertidighet. Både statssekretær fra KD og DFD samt leder av arbeidsgiverrådet ble involvert i arbeidet. Forskerforbundet representerte Unio i gruppen og spilte inn konkrete endringsforslag både til loven og til forskrift til statsansatteloven. Innspillene har blant annet tatt opp at det bør strammes inn på begrepet «midlertidig karakter», at det bør innføres kollektiv søksmålsrett, og om innstramming av adgangen i forskriften til å gjøre unntak fra lovens regler om ansettelsesprosedyre når det ansettes arbeidstakere i staten som skal utføre oppdrag som er eksternt finansiert. Rapporten er til behandling i departementet. I møte mellom partene i staten 17.12 orienterte DFD om arbeidet. Det ble varslet en lovproposisjon våren 2025 om blant annet utvidelse av fortrinnsrett for deltidsansatte. I tillegg utredes flere av forbundets innspill til endringer i statsansatteloven. Både knyttet til fortrinnsrett, om å vurdere statsansatteloven § 9 første ledd bokstav a «når arbeidet er av midlertidig karakter» samt forslag om endring i forskriften til statsansatteloven § 3 tredje ledd som gir adgang til forenklet ansettelse ved ekstern finansiering.

Forskerforbundet samler og framstiller hvert år statistikk fra DBH for midlertidighet i UH-sektoren, men har ikke tilsvarende for andre sektorer. Vi har etterlyst en tilsvarende oversikt for helseforetak, hvor vi vet at midlertidig ansettelse av forskere er omfattende ved OUS og kanskje ved andre universitets-sykehus. Foreløpig uten resultat. Lite tyder på at midlertidig ansettelse er et omfattende problem i instituttsektoren, med et mulig unntak for noen statlige. Når det gjelder arkeologer har problemet blitt redusert noe de siste årene, men etter at vår fagpolitiske forening MAARK sluttet å arbeide aktivt med disse spørsmålene, er kunnskapen om bruken av midlertidige feltarkeologer også redusert.

3.2 Arbeidstid

Arbeidstid har vært et prioritert arbeidsområde i 2022 og 2023. Hovedstyret ba i begge år Landsrådet om råd og anbefalinger for det videre arbeidet, med spørsmål om hvilke virkemidler Forskerforbundet kan benytte for at de pålagte oppgavene kan la seg løse innenfor normalarbeidsdagen. Herunder hvordan vi kan oppnå mer realistiske arbeidsplaner for vitenskapelig ansatte. Landsrådet knyttet blant annet utfordringen med arbeidstid til kulturen i academia og ga innspill om at spørsmålet om arbeidstid bør kobles til arbeidet med tillitsreform og det bør arbeides for styrket medbestemmelse på arbeidsplanene. Det var også et klart råd om at forbundet skal legge vekk tidsregistrering som virkemiddel for vitenskapelige stillinger i UH-sektoren. Spørsmålet om arbeidstid ble også behandlet på flere sektorseminar samt sentrale og lokale kurs. Til hovedavtaleforhandlingene i staten ble det tatt med krav om økt medbestemmelse på arbeidsplanene til vitenskapelig ansatte, men det medførte ingen styrking av dagens bestemmelser.

Dokumentasjonsgrunnlaget knyttet til arbeidstid ble styrket ved Forskerforbundets medlemsundersøkelse om forskeryrkets attraktivitet (i utvidet academia, herunder UH, institutt og universitets-sykehus), «*Jeg elsker å være forsker, men...*» (skriftserien 5/2022). Denne viser blant annet at arbeidspress er den største bakgrunnen for mistriivsel og viktigste årsaken til at folk vurderer å slutte. Det ble også gjennomført en medlemsundersøkelse om arbeidsvilkår (herunder arbeidstid) i instituttsektoren i 2023, og rapporten *Arbeidsvilkår i instituttsektoren* (skriftserien 3/2023) ble publisert høsten 2023. NIFUs rapport om karriereutvikling, arbeidsvilkår og jobbtilfredshet for teknisk-administrativt ansatte i universitets- og høyskolesektoren (se kap. 2.2.3) omhandlet også arbeidstid.

En politisk kampanje om merarbeid/tidsbruk for vitenskapelig ansatte («Tiden er ute») ble gjennomført våren 2023. Kampanjen kombinerte digitale flater (en egen nettside, korte kampanjefilmer og digitale annonser) og aktiviteter i lokallagene. På NTNU ble det gjennomført et utendørs arrangement med rekordraske forelesninger for å sette fokus på manglende forskningstid.

Våren 2023 ble det nedsatt en partssammensatt arbeidsgruppe i staten for å vurdere håndteringen av reisetid for statsansatte. Forskerforbundet deltok i arbeidet og etablerte oversikt over UH-institusjonenes praktisering av reisetid. Det er stort sprik i staten når det gjelder håndtering og verdsetting av reisetid. Arbeidet medførte ikke endringer i hovedtariffavtalen, men hovedsammenlutningene var enige om at §8 i HTA ikke er i samsvar med loven eller EU-retten.

Bruken av hovedavtalens §18 om drøfting av arbeidsplaner med tvistemuligheten i §22 nr. 2 er løftet inn i kursmaterialet om medbestemmelse, med sikte på å bruke bestemmelsen mer aktivt for å oppnå mer realistiske arbeidsplaner.

Forskerforbundet møtte statssekretær i KD i august 2023 hvor arbeidstid og realistiske arbeidsplaner var tema. Utfordringene knyttet til arbeidstid, det store merarbeidet og utfordringen med tid til FoU ble tydelig satt på dagsorden. Forbundet etterlyste blant annet at arbeidstid, realistiske arbeidsplaner og tid til FoU tas opp i styringsdialogen. Statssekretæren signaliserte at arbeidstid og organisering av FoU-tiden kan bli behandlet i den kommende meldingen om forskningssystemet.

Forbundets påvirkningsarbeid knyttet til arbeidstid og press på tid til FoU har bidratt til at KD har initiert en ny tidsbruksundersøkelse blant vitenskapelig ansatte. Forskerforbundet deltar i SSBs referansegruppe for en ny tidsbruksundersøkelse for vitenskapelig ansatte i universitets- og høyskolesektoren. Formålet for SSB er primært å oppdatere FoU-koeffisientene til FoU-statistikken for sektoren, men

arbeidet i referansegruppa dreier seg om hvordan man kategoriserer og plasserer ulike typer arbeidsoppgaver. Undersøkelsen er planlagt gjennomført i 2025.

Det er gjennomført årlige webinar om arbeidstid for tillitsvalgte i alle tariffområder i perioden. Regler etter arbeidsmiljøloven og tariffavtalene blir gjennomgått. Forskerforbundet har bistått tillitsvalgte i forhandlinger av flere lokale tokt- og feltavtaler.

3.3 Ivareta og videreutvikle medbestemmelse

Medbestemmelse har i perioden vært et sentralt tema på sentrale kurs, både fysisk og digitalt, i tillegg til at det ofte behandles på lokale kurs og seminarer.

Hovedavtalen i staten ble reforhandlet etter flere utsettelse. Hovedavtalens virketid er 1.1.2023 – 31.12.2025. Hovedavtalen er styrket på flere områder. En viktig fornyelse er arbeidsgivers plikt til å orientere de tillitsvalgte om hjemmel for midlertidigheten. Det ble ingen endringer i drøftings- og forhandlingsretten. Kapittelet om tilpassingsavtalen ble forbedret. Den nye hovedavtalen er innarbeidet i grunnkurs og lokale OU-kurs.

Hovedavtalen i Virke-HUK ble forhandlet 11. januar 2022 og gjelder for 2022–2025.

Hovedavtalen i KS ble prolongert for perioden 1.11.2024 – 31.12.2025.

I perioden har forbundet arbeidet for å påvirke utformingen av den såkalte tillitsreformen som regjeringen lanserte høsten 2021, der økt medbestemmelse og involvering av ansatte i viktige prosesser var et hovedmål (se kap. 6 for omtale av arbeidet med tillitsreformen).

Etter en helhetlig vurdering av Forskerforbundets nytte av å delta i partnerskapet som er oppdrags-givere for Medbestemmelsesbarometeret, besluttet forbundet å trekke seg fra samarbeidet i april 2023. Det er igangsatt et nytt arbeid med tanke på å etablere et alternativt verktøy som kan dokumentere praktiseringen og kvaliteten på medbestemmelsen på virksomhetsnivå.

Det er gitt bistand til tillitsvalgte ved inngåelse av avtaler om gjennomsnittsberegning av arbeidstid, ved feltavtaler og arbeidsplaner ved museer. Blant annet ved Direktoratet for strålevern, Norges geologiske undersøkelse, Norsk institutt for naturforskning og Folkehelseinstituttet.

Forskerforbundet har også bistått enkeltmedlemmer om arbeidstid, blant annet om manglende utbetaling av godtgjørelse for arbeid utover alminnelig arbeidstid. Det er gitt råd og veiledning ved henvendelser og bistand i saker der arbeidstaker har hatt krav overfor arbeidsgiver.

3.4 Tillitsvalgte

I 2022 ble det fremmet krav om lønnsutvikling for tillitsvalgte både i hovedtariffoppgjøret og i hovedavtaleforhandlingene. I hovedtariffoppgjøret ble det presisert i den lokale lønnspolitikken at de tillitsvalgte skal sikres, samt at det i hovedavtalen er henvisning til hovedtariffavtalens avsnitt om lønnspolitikk.

I perioden har vi bistått i en rekke lokale lønnsforhandlinger for tillitsvalgte.

Ressurser til tillitsvalgtarbeid i privat instituttsektor ble drøftet på sektorseminaret våren 2022.

I privat sektor (NHO/Abelia) får vi ikke fremforhandlet frikjøpsordninger. Kravet har vært fremmet, men blir ikke imøtekommet. Det er opp til de lokale partene å bli enige om frikjøp.

Det er etablert flere nettverksgrupper for tillitsvalgte, blant annet i Virke og Spekter.

3.5 Akademisk frihet som grunnleggende premiss

Perioden har vært preget av diskusjonen rundt akademisk yringsfrihet i forbindelse med Kierulf-utvalgets NOU 2022:2 og flere medieprofilerte saker knyttet til alt fra krenkelse- og kanselleringskultur og næringsinteressers angrep på forskning, til kollegiale feider og rektor ved NTNU som måtte gå etter å ha kritisert enkeltforskeres yringer. Forskerforbundet har deltatt på ulike arenaer og debatter, levert høringsinnspill til Kierulf-utvalget og Ytringsfrihetskommisjonen (NOU 2022:9), og hjulpet enkeltmedlemmer i saker knyttet til offentlig formidling og yringsfrihet. Vi har også inkludert spørsmål om formidling, press og trusler i flere av våre medlemsundersøkelser og rapportert om resultatene. Forskerforbundet har også arrangert egne seminarer knyttet om temaet – blant annet et medlemsseminar om forskerhets våren 2023. Egne nettsider om yringsfrihet, press og hets knyttet til formidling («Å stå i stormen») ble lansert i september 2024.

I forbindelse med Kontaktkonferansen i januar 2024 tok Forskerforbundet sammen med NSO initiativ til å grunnlovsfeste akademisk frihet. Initiativet ble fulgt opp med debattinnlegg og et eget arrangement med politikere, jurister og sentrale aktører. På seminaret kunngjorde SV at de ønsker å jobbe for en slik grunnlovsfesting og arbeidet er igangsatt i inneværende stortingsperiode.

Siden sommeren 2023 har Forskerforbundet i samarbeid med sine nordiske søsterorganisasjoner arbeidet med et prosjekt knyttet til akademisk frihet i Norden. En felles rapport som både beskriver akademisk frihet, gjennomgår status de jure og de facto i de nordiske landene og kommer med klare anbefalinger, ble lansert høsten 2024 i forbindelse med Nordisk råds møte på Island. Målet er å øke bevisstheten i hele Norden, å sette akademisk frihet på dagsorden for Nordisk ministerråd, og å sikre en bedre juridisk beskyttelse i alle landene.

Som et ledd i dette arbeidet ble det gjennomført en undersøkelse blant tillitsvalgte i UH-sektoren om akademisk frihet (skriftserien 2/2024). Her kartla vi også tillitsvalgtes oppfatning av styring, ledelse og medvirkning, som grunnlag for å arbeide videre med å etablere mer faglig medvirkning og kollegiale organ på flere organisasjonsnivå.

Forskerforbundet har også en plass i styringsgruppa for Scholars at Risk Norge, og deltar i aktiviteter i regi av SAR.

3.6 Immaterielle rettigheter

Opphavsrettsutvalget har hatt åtte møter i perioden 2022–2024, og har bistått forbundet i spørsmål om immaterielle rettigheter og akademisk frihet. Utvalget har gitt innspill i spørsmål om deling av læringsressurser, akademisk yringsfrihet (Kierulf-utvalget), ny boklov, endringer i UH-loven, rettslig prøving av redelighetsutvalgs kompetanse etter forskningsetikkloven, institusjonelle rettighetsstrategier, Ytringsfrihetskommisjonen (NOU 2022:9), spørsmål om selvplagiat og juks, bruk av masteroppgaver i plagiatkontroll, grunnlovsfesting av akademisk frihet, opphavsrettslige konsekvenser av kunstig intelligens samt høring om endringer i åndsverkloven med vekt på implementering av digitalmarkedsdirektivet.

Det har vært flere saker om klausuler om overdragelse av immaterielle rettigheter i alle deler av kunnskapssektoren. Det er gitt bistand ved RBUP-pilar, Nordlandsforskning, og ved flere museer, delvis med det resultat at arbeidsgiver har gått bort fra klausuler som fratrukk ansatte rettigheter. Forskerforbundet har bestridt slike klausuler i kontrakter ved flere virksomheter, hvilket har ført til at disse klausulene ikke har blitt iverksatt. Det er generelt lagt ned et betydelig arbeid med veiledning til formuleringer om immaterielle rettigheter i arbeidsavtaler.

Forskerforbundet har vært i tett dialog med tillitsvalgte i alle sektorer med bistand til utarbeidelse av politikk for immaterielle rettigheter lokalt. Det er foretatt en kartlegging av status for arbeid med revidering av rettighetspolitikk ved institusjonene i UH-sektoren og innhentet eksempler på institusjonenes rettighetspolitikker. Det er i tillegg innhentet noen eksempler fra instituttsektoren. Det er gitt bistand til tillitsvalgte og enkeltmedlemmer.

UHR har utarbeidet veileder for deling av digitale læringsressurser. Utkast til veileder ble diskutert i opphavsrettsutvalget og innspill oversendt UHR. Forskerforbundets viktigste innvending var at ansattes opphavsrett ikke var tilstrekkelig tydeliggjort. Dette er fortsatt en utfordring. Det samme gjelder at veilederen ikke adresserer spørsmål om kompensasjon. Problemstillinger knyttet til deling av digitale læringsressurser er tatt på sentrale og lokale kurs om opphavsrett.

Forskerforbundet har deltatt på møtene i Nasjonalt forum for åpen forskning og følger gjennom det utviklingen knyttet til åpen forskning, herunder deling av data, implementering av NOR-CAM og diskusjoner om hvordan en åpen forskningspraksis påvirker vurdering av forskning og forskere. Innføring av institusjonelle rettighetsstrategier (RRS) som gjennom lisenskrav utfordrer de immaterielle rettighetene er diskutert i opphavsrettsutvalget og tatt opp i innspill til strategi for vitenskapelig publisering etter 2024. Det er gitt bistand til lokallag i forbindelse med utforming av institusjonelle strategier og politikk for åpen vitenskap.

Spørsmål om lisenskrav ved åpen publisering er fortsatt en viktig problemstilling, men like fullt vanskelig å få tilstrekkelig oppmerksomhet om. Lisenser sto på dagsorden da Forskerforbundet i mai 2023 arrangerte seminar om åpen forskning, rettighetsstrategier og opphavsrett i samarbeid med Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening (NFFO).

Videre er det i arbeidet med strategi for vitenskapelig publisering etter 2024 kritisert at lisenskrav og rettigheter ikke problematiseres.

Det er arrangert tre webinarer om kunstig intelligens og opphavsrett.

3.7 Mangfold og likestilling

Det er utarbeidet en handlingsplan for likestilling og mangfold som ble vedtatt av hovedstyret i mai 2024. Forskerforbundet har hatt et politikkdokument for likestilling med hovedvekt på kjønn. Ut fra behovet for å synliggjøre mangfold som en viktig del av Forskerforbundets arbeid med inkludering er dokumentet blitt oppdatert slik at mangfold også er ivaretatt i dokumentet.

Mangfold og likestilling har vært et prioritert tema på grunnkursene i lov- og avtaleverk. Det er også tatt med inn i øvrige kurs knyttet til lovverk om ansettelse og midlertidighet. Gjennom arbeid med enkeltsaker har en kontinuerlig fokus på forskjellsbehandling, og Forskerforbundet har hatt flere saker for Likestillings- og diskrimineringsnemnda. Sakene har vært knyttet til både kjønn og andre diskrimineringsgrunnlag

Statistikk for kjønnsbalanse i academia er oppdatert og viser en jevn økning av kvinner i nesten alle stillingskategorier, men fremdeles er kvinner i mindretall i professorstillinger.

Forbundet har fulgt arbeidet i KIF-komiteen som blant annet har deltatt med innlegg på sektorseminar om status for kjønnsbalanse og nye krav fra EU.

3.8 Personal- og livsfasepolitikk

Det er avholdt sentrale kurs og lokale kurs om varsling etter arbeidsmiljøloven. Forskerforbundet har hatt tett dialog med de tillitsvalgte i enkeltsaker om denne problemstillingen.

Mange medlemmer er berørt av spørsmål om kontorutforming. Forskerforbundet har i perioden tatt til orde for en kunnskapsbasert arealnorm for kunnskapssektoren. I 2022 hadde Forskerforbundet en kronikk i Khrono om åpne kontorløsninger hvor hovedbudskapet var at dette er dårlig samfunnsøkonomi og at det mest bærekraftige er å sikre forskerne lokaler som er egnet til konsentrasjonskrevende arbeid. Kontorutforming er tatt opp på sektorseminarer og på samlinger for tillitsvalgte. Forskerforbundet har også bistått Unio-tillitsvalgte med innsamling av innspill fra forbundets tillitsvalgte i departementene til arbeidet med nytt regjeringskvartal. Dette endte opp i et felles innspill fra ansattes organisasjoner hvor et hovedbudskap var at den samlede arealnormen for

arbeidsplassene i nytt regjeringskvartal er for knapp, og at de derfor tvinges til å velge mellom løsninger der ingen er tilfredsstillende.

Forbundet har tatt initiativ til samtaler om arbeidsplassutforming mellom de sentrale partene i staten og Statsbygg. Forskerforbundet har også tatt opp spørsmålet om arbeidsplassutforming i egne møter med Statsbygg der hovedbudskapet var at arbeidsplassene må utformes i samråd med ansatte og virksomhetene, og være hensiktsmessig for oppgavene som skal løses og med mulighet for tilpasning til enkeltansatte med behov for det. Statsbygg har gitt noen positive signaler; de har meldt inn til departementet at arealnormen bør vurderes og at «one-size» ikke passer alle, samt at utdannings- og forskningsbygg ikke kan behandles likt med andre byråkratifunksjoner. Det ble gjennomført nytt møte med Statsbygg i oktober 2024. Her spilte Forskerforbundet blant annet inn behovet for bedre tidlig involvering av ansatte i byggeprosesser og understreket kunnskapsarbeideres behov for arbeidsplasser som gjør det mulig å jobbe konsentrert og uforstyrret. I tillegg tok vi opp behovet for å videreutvikle kunnskapsgrunnlaget for kunnskapsbygg gjennom rutinemessige sluttbruker-evalueringer.

3.9 Oppfølging av bærekraftsmålene

Forskerforbundet arbeider med å øke bevissthet blant medlemmer og tillitsvalgte om arbeid med bærekraft og gi tillitsvalgte verktøy og kunnskap for å bidra i arbeidet med bærekraft.

Det er i perioden gjennomført et årlig webinar for å spre kunnskap og øke bevissthet blant medlemmer og tillitsvalgte om bærekraftsarbeid. I 2024 ble bærekraftseminaret gjennomført som et fysisk seminar, med tanke på videre nettverksbygging og utveksling av informasjon, tanker og erfaringer på tvers av institusjoner og sektorer.

Det er i perioden utviklet og vedtatt en strategi for Forskerforbundets arbeid med bærekraft, vedtatt av hovedstyret 1. februar 2024 (skriftserien 1/2024). Det er videre nedsatt et ekspertutvalg som skal gi råd til hovedstyret i spørsmål om bærekraft og som har bidratt med innspill til bærekraftseminaret i desember 2024. Tre av medlemmene i ekspertgruppen deltok digitalt på Zerokonferansen 2024.

Forskerforbundet deltar i Unios bærekraftsgruppe, som er et samarbeid på tvers av Unio-forbundene. Gruppen har regelmessige møter og gjennomførte i april 2024 klimakonferanse og tillitsvalgtopplæring for alle tillitsvalgte i Unio. Forskerforbundet bidro med innledning på tillitsvalgtkonferansen. Det planlegges tillitsvalgtkonferanse igjen i 2025, mens klimakonferansen gjennomføres hvert andre år. Gruppen har i perioden gjennomført arrangement på Day Zero knyttet til SDG-konferansen i regi av UiB i februar 2023, og bidratt til Arbeidslivets klimauke. Under Arbeidslivets klimauke i april 2022 deltok Forskerforbundet i paneldebatt om fagbevegelsen og profesjonenes rolle i klimapolitikken.

Forskerforbundet deltar også i et nettverk sammen med fagforeninger på tvers av hovedsammenlutninger. Samarbeidet er etablert for å utveksle erfaringer, gjensidig læring og diskusjon av aktuelle utfordringer.

Forskerforbundet arbeider for å følge opp bestemmelser i hovedavtalene om at klima og bærekraft skal inngå som en del av partssamarbeidet, styrke medbestemmelse ved lokal oppfølging av bærekraftsmålene og involvering av tillitsvalgte i arbeidsgrupper mv. Bærekraft er innarbeidet i grunnkurs for tariff, der bestemmelsene om bærekraft i avtaleverket tas opp. Videre gis det løpende bistand til tillitsvalgte knyttet til medbestemmelse og deltakelse i utvalg.

4. Forskningspolitikk

4.1 Kvalitet i FoU-arbeidet

I arbeidet med å sikre kvalitet i FoU-arbeidet har Forskerforbundet i perioden vektlagt behovet for langsiktighet og ivaretagelse av sterke fagmiljøer.

Forskningsvilkår og kvalitet er tematisert i budsjettarbeidet, i utspill vedrørende kuttene i kunnskapssektoren, i arbeidstidskampanjen, i arbeid med ny finansieringsmodell for UH-sektoren, ny UH-lov og forskrift, på Forskningspolitisk seminar, under Arendalsuka, i medlemsundersøkelser og i innspill til partienes programprosesser. Økt press på forskningstiden er sett i sammenheng med kvalitet, forskeryrkets attraktivitet og rekruttering til forskning.

Forskermeldingen fra 2021 er fulgt opp med en medlemsundersøkelse blant vitenskapelig ansatte i UH-sektoren, samt ansatte i forskerstillinger i instituttsektoren og ved helseforetakene (2022). Undersøkelsen viser at jobbusikkerhet og stort arbeidspress svekker forskeryrkets attraktivitet. Funn fra undersøkelsen er brukt i argumentasjon tilknyttet både forskerrekruttering og rammebetingelser for kvalitet.

Kvalitet og forskerperspektiv har vært hovedtema i forbundets innspill til regjeringens arbeid med en stortingsmelding om forskningssystemet (systemmeldingen). En ekspertgruppe nedsatt av hovedstyret har bidratt til innspillet. Forskerforbundet advarte mot et instrumentelt og kortsiktig perspektiv på forskning, og vektla at systemmeldingen må mobilisere hele forskningsutførende sektor og legge høy vitenskapelig kvalitet og akademisk frihet som grunnleggende premisser for utforming av forskningssystemet.

Betydningen av forskningskvalitet var sentralt på Forskerforbundets arrangement under Arendalsuka i 2024, der det ble stilt spørsmål ved regjeringens forskningspolitikk.

Betydningen av nysgjerrighetsdrevne forskning har vært tatt opp i arbeid med statsbudsjettet og i innspill til systemmeldingen. Med utgangspunkt i medlemsundersøkelsen (2022) ble det uttrykt bekymring for den stadig økende konkurransen om eksterne forskningsmidler. At mest mulig av forskningsmidlene går til forskning og minst mulig til byråkrati og omfordeling er og har vært et sentral poeng for å sikre tid til og kvalitet i FoU-arbeidet.

Det er i perioden arbeidet med å sikre at overgang til åpen forskning ikke går på bekostning av forskningskvaliteten. Europeiske og nasjonale initiativ om endring av kriterier for vurdering av forskning og forskere følges gjennom ETUCE, deltakelse i Nasjonalt Forum for åpen forskning og NOR-CAM nettverket. Forbundet har tatt til orde for overordnede kompetansekrav og var kritiske til at Forskningsrådet i 2023 inkluderte åpen forskning som vurderingskriterium for tildeling av forskningsmidler uten at sektoren er tilstrekkelig rigget for dette. I innspill til regjeringens strategi for vitenskapelig publisering etter 2024 fremhevet Forskerforbundet ivaretagelse av vitenskapelig kvalitet og akademisk frihet som det viktigste hensynet. Det ble også vektlagt at kostnader knyttet til åpen publisering og åpen forskning ikke må ramme forskerne, og at regjeringen må finansiere den politikken som til enhver tid føres.

4.1.1 UH-sektor

Å sikre vitenskapelig ansatte tid og ressurser til FoU og faglig egenutvikling har vært et mål gjennom hele perioden. Her har arbeid for økt langsiktighet i forskning og stabilt høye basisbevilgninger vært prioritert. Press på forskningstiden i UH-sektoren er belyst i arbeidstidskampanjen, i medlemsundersøkelsen fra 2022, i utspill om midlertidighet og i budsjettarbeidet. Tid til forskning er også tatt opp i eget møte med politisk ledelse i Kunnskapsdepartementet om arbeidsvilkårene i UH-sektoren. Forbundets påvirkningsarbeid har her bidratt til at KD har initiert en ny tidsbruksundersøkelse blant vitenskapelig ansatte (jf. også omtale under 3.2).

Det er i perioden satt økt søkelys på teknisk-administrativt ansattes nøkkelrolle for å sikre kvalitet i kjerneoppgavene (se nærmere omtale i kap. 5.1).

I både budsjettarbeid, innspill til ny UH-lov og ansettelsesforskrift og systemmelding er utgangspunktet for Forskerforbundets påvirkningsarbeid at rammebetingelser som finansiering, styring og lovverk skal og må legge til rette for kvalitet i FoU-arbeidet.

4.1.2 ABM-sektoren

Medlemsundersøkelsen i ABM-sektoren fra 2021 og den reviderte ABM-politikken som ble vedtatt i 2022 har dannet grunnlag for forbundets arbeid i perioden. Tid til FoU og stillingsstruktur ble behandlet på sektorseminaret i 2022. Det er gjennomført en kartlegging av stillingsstrukturer blant våre lokallag i ABM-sektoren. Kartleggingen dannet grunnlag for videre arbeid med å etablere stillingsstrukturer som bedre gjenspeiler kompetanse og ansvarsområder. Det ble i 2023/2024 nedsatt arbeidsgrupper for arkiv, bibliotek og museum for å belyse utfordringer og erfaringer. Arbeidet er sammenstilt i et internt notat. Diskusjoner og arbeid med stillingsstruktur og karriere- og lønnsutvikling ble videreført på sektorseminaret i 2024 og elementer ble løftet inn som krav til hovedtariffoppgjøret i staten i 2024.

Styrking av forskning, digitalisering og bruk av kunstig intelligens i arkiv og bevaring av statsstipendiatordningen har vært hovedtema i budsjettinnspillene til Familie- og kulturkomiteen i perioden. Digitalisering av arkiv har vært et prioritert arbeidsområde, og Forskerforbundet har i samarbeid med Arkivarforeningen løftet problemstillingen med en felles uttalelse på sektorseminaret 2023 og gjennomføring av frokostseminar under Forskningsdagene, med tema «Forskning uten arkiv?». Dette ble også tatt opp i møte med statssekretær i Kulturdepartementet høsten 2024.

Forskerforbundet ga våren 2023 innspill til endringer i Kulturloven, der vi sluttet oss til endringsforslag fra departementet om å ta inn en henvisning til armlengdeprinsippet (ekvivalenten til akademisk frihet) i formålsparagrafen.

4.1.3 Instituttsektoren

Forskerforbundet har i perioden arbeidet for å synliggjøre instituttsektorens sentrale betydning for kunnskapsproduksjonen og for å sikre gode betingelser for arbeid, forskning og faglig utvikling i sektoren. Tema for sektorseminaret 2022 var likestilling, immaterielle rettigheter, tillitsvalgtrressurser og behov for ny medlemsundersøkelse som grunnlag for blant annet revidering av forbundets politikk for sektoren. Medlemsundersøkelsen «Arbeidsvilkår i instituttsektoren» ble gjennomført i 2022. Den avdekket blant annet et høyt arbeidspress i sektoren med uønsket merarbeid på fritiden, underfinansiering av oppdrag, forverring av medbestemmelse og arbeidssituasjon etter fusjoner, og manglende rutiner for å ivareta forskere som opplever ubehageligheter i forbindelse med publisering av forskningsresultater. Rapporten (skriftserien 3/2023) ble presentert på et webinar 17. oktober 2023 og på sektorseminar 2023. Tema på sektorseminar 2024 var sektorprinsippet og revidering av forbundets politikk for sektoren. På seminaret ble det opprettet en arbeidsgruppe som leverte utkast til ny politikk høsten 2024. Hovedstyret vedtok ny politikk for instituttsektoren på sitt møte i desember 2024 (skriftserien 3/2025).

Styrking av grunnbevilgning, forutsigbarhet i finansiering og økning av Retur-EU-midler i tråd med instituttenes tilslagsrate har vært hovedtema i budsjettinnspillene til Næringskomiteen i perioden.

4.1.4 Helseforetakene

Hovedstyret har vedtatt revidert politikk for medlemmer i sektoren (skriftserien 1/2023). Arbeid for bedre karrieremuligheter og arbeidsvilkår er sentralt i politikken.

Høy grad av midlertidighet har vært et sentralt tema gjennom hele perioden og vært et hovedpoeng i budsjettøringene i Helse- og omsorgskomiteen. Det er vist til at flere faste ansettelses og mer langsiktig finansiering vil gi økt kvalitet i norsk helseforskning, og til at forskning er en lovpålagt

oppgave av varig karakter i helseforetakene. Forskerforbundet har etterlyst at det etableres en årlig statistikk over fast og midlertidig ansettelse for de ulike stillingene ved forskningsavdelingene ved universitetssykehusene.

Oppsigelsen av avtalen med Spekter om ansettelse av stipendiater og postdoktorer har forsterket behovet for avklaring rundt vilkår for bruken av midlertidige stillinger. I arbeidet med ny ansettelsesforskrift til universitets- og høyskoleloven ba Forskerforbundet om at regelverket for å ansette i stilling som stipendiat og postdoktor blir likt for alle virksomheter, og at det å følge forskriften er et vilkår for å benytte en slik åremålsadgang. Dette ble imidlertid ikke tatt til følge.

4.2 Finansiering av forskning

Det er en norsk målsetting, i tråd med EUs mål, at minst 3 % av brutto nasjonalprodukt (BNP) skal gå til FoU. Av dette skal 1 % komme fra offentlig finansiert FoU, og det dobbelte fra næringslivet (2 %). I 2022 var imidlertid Norges samlede FoU-utgifter knapt 89 mrd. kroner², noe som utgjør 1,56 % av BNP og er den laveste andelen siden 2008. Den lave FoU-innsatsen er en indikasjon på at forskning taper terreng i forhold til andre utgifter og prioriteringer over statsbudsjettet. I perioden har veksten i forskningsbevilgningene vært lavere enn veksten i nasjonalbudsjettet samlet sett.

Forskerforbundet har gjennom hele perioden argumentert for at det offentlige må ta et sterkere ansvar for å stimulere til økt forskningsinnsats slik at det offentlige andel av 3%-målet økes til minimum 1,25 % av BNP. Forskerforbundet har påpekt behovet for økt samlet FoU-innsats i forbindelse med statsbudsjettarbeidet, i innspill til systemmeldingen og til partiprogrammene foran stortingsvalget 2025. Budsjettarbeidet er gjennomført i dialog med Unios statsbudsjettsgruppe, og i samarbeid med Unios arbeidsgruppe for høyere utdanning og forskning.

Forskningsfinansiering har vært satt på dagsorden gjennom utspill knyttet til kutt i kunnskapssektoren, i Forskermeldingen og på Forskningspolitisk seminar. 2022 var preget av krisen i Forskningsrådet og kutt i forskningsbevilgninger som særlig rammet FRIPRO og unge forskere. Sterkt påtrykk fra en samlet sektor førte til at regjeringen ga en tilleggsbevilgning på 1,6 mrd. til Forskningsrådet og med det sikret utlysninger til unge forskertalenter. Regjeringen med forsknings- og høyere utdanningsministeren i spissen har vært svært tydelige på at det ikke kan påregnes vekst i offentlige forskningsbevilgninger, og at det er den private FoU-innsatsen som må styrkes. I arbeidet med systemmeldingen har regjeringen varslet sterkere prioritering av forskning på prioriterte områder og økt konkurranse om eksterne midler.

I budsjettinnspillene i perioden har Forskerforbundet understreket at virksomhetene må ha rammebetingelser som gjør det mulig å levere på forskningsoppdraget. Det er også argumentert for at fortsatt høy deltakelse og mål om økt returandel i EUs rammeprogram, forutsetter tilgang til både forskningsadministrative støttetjenester og forutsigbarhet rundt særskilte stimuleringsiltak (Retur-EU). Her ble det vist til medlemsundersøkelsen i instituttsektoren som viste at mange mener at usikkerheten rundt Retur-EU gjør det mindre attraktivt å delta på den europeiske konkurransearenaen. Systematisk påvirkningsarbeid fra en rekke aktører resulterte i at regjeringen styrket bevilgningen til Retur-EU i perioden.

Høsten 2024 engasjerte Forskerforbundet seg sterkt mot kuttene i kunnskapssektoren, og regjeringens forslag til statsbudsjett. Forskerforbundet tok initiativ til en bredt sammensatt kunnskapsallianse som står sammen i et krav om en styrket offentlig forskningsinnsats. Det ble utarbeidet en felles kunnskapsklæring som blant annet vil danne grunnlag for påvirkningsarbeid tilknyttet statsbudsjett for 2026 og stortingsvalget høsten 2025 (jf. også omtale under 5.2).

² Tall fra indikatorrapporten (oppdatert juni 2024).

4.3 Utdannings- og rekrutteringsstillinger

Arbeidet knyttet til rekrutteringsstillinger har i perioden vært preget av arbeidet med å sikre rettfærdige forlengelser etter pandemien, og arbeidet knyttet til ny felles ansettelsesforskrift for UH-sektoren.

Forskerforbundet har fått gjennomslag for at stipendiatene får forlengelse for korttidsfravær. KD avvirket i 2023 noe overraskende bestemmelsen om at fravær som skal gi grunnlag for forlengelse, må utgjøre minst to sammenhengende uker. Den utløsende årsaken til endringen var at kravet til 14 dagers sammenhengende fravær kunne være i strid med likestillings- og diskrimineringslovens regler om usaklig forskjellsbehandling. Med ny forskrift til universitets- og høyskoleloven gjelder endringen også for postdoktorer.

Forskerforbundet har også fått gjennomslag for endringer i ny forskrift som gjør at postdoktorstillingen i større grad blir en reell rekrutteringsstilling og ikke en midlertidig prosjektforskerstilling. I tråd med Forskerforbundets innspill ble forskriften endret på vesentlige punkter for å sikre postdoktoren lenger tid, oppbygging av annen relevant kompetanse, og karriereveiledning. Vi fikk ikke gjennomslag for å utvikle muligheten for å ha flere postdoktorstillinger ved ulike institusjoner, men det er samtidig mindre aktuelt ettersom postdoktorstillingen nå framstår som langt mer forpliktende for arbeidsgiver.

Dagpengeproblematikken – det at doktorgradskandidater ikke har krav på dagpenger ved arbeidsledighet dersom de ikke har levert avhandling og ikke formelt har avsluttet forskerutdanningen – er stadig uløst. Forbundet ba i 2023 om møte med Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) for å drøfte saken. AID anså det imidlertid ikke som hensiktsmessig før regelendringene som ble gjort i 2021 er ferdig evaluert.

Forbundets politikk for stipendiater og postdoktorer ble oppdatert i 2024, og kursporteføljen inkluderer nå digitale nanolæringskurs på norsk og engelsk for stipendiater og postdoktorer. Vi har også bidratt med stressmestringskurs og lokale seminarer for stipendiater. Det gjennomføres jevnlig verve-kampanjer rettet mot stipendiater, og de betaler nå bare 25 % av ordinær kontingent første året og deretter 50 %.

4.4 Internasjonalisering

Forskerforbundet har i perioden bidratt aktivt på internasjonale møteplasser i regi av Education International (EI) og European Trade Union Committee for Education (ETUCE). Nasjonalt og europeisk påvirkningsarbeid bidro til at ministermøtet i Bologna-prosessen i mai 2024 vedtok et kommunike med forpliktende formuleringer om akademisk frihet og ansattes arbeidsvilkår. På EIs verdenskongress i 2024 sørget innspill fra Forskerforbundet til økt vektlegging av forskernes arbeidsvilkår, herunder akademisk frihet og et trygt yringsklima, i kommende kongressperiode.

Både EU og OECD fortsetter arbeidet med å styrke arbeidsbetingelsene for forskere og Forskerforbundet representerte i 2024 fagbevegelsens rådgivende komité til OECD (TUAC) på en konferanse om forskerkarrieren. Funn fra Forskerforbundets medlemsundersøkelse om forskeryrkets attraktivitet inngikk i kunnskapsgrunnlaget da ETUCE ga innspill til EUs arbeid med rammeverk for forskerkarrieren.

Forskerforbundet har gitt innspill til KDs arbeid med EUs universitetsstrategi og uttalt seg kritisk til forslag til om etablering av en rettslig status for universitetsalliansene og mål om etablering av en felles europeisk grad. Det har i perioden vært en tendens til at EU søker økt innflytelse på høyere utdanning og dermed utfordrer prinsippet om at utdanning er et nasjonalt anliggende.

Det internasjonale fagforeningsarbeidet har i perioden vært preget av økte geopolitiske spenninger, krig, inflasjon, klimakrise og press på opparbeidede rettigheter. Gjennom EI, ETUCE og Unio har Forskerforbundet fordømt Russlands invasjon av Ukraina og uttrykt solidaritet med akademikere og studenter i landet. Det er i tillegg bevilget 25.000 kr til UNICEFs nødhjelpsarbeid i Ukraina. Unio og EI/ETUCE har tilsvarende krevd umiddelbar våpenhvile i Gaza, og i oktober 2024 uttrykte Forskerforbundet solidaritet med studenter og akademikere i Midtøsten.

Det er også sendt støtteerklæring til vår søsterorganisasjon UCU i England, som opplever at streikeretten innskrenkes og pensjonsrettigheter trues.

Forskerforbundet har uttalt seg kritisk til regjeringens forslag og Stortingets vedtak om innføring av skolepenger for studenter utenfor EU og EØS. Det er pekt på dette er i strid med regjeringserklæringen, utfordrer gratisprinsippet, er lite solidarisk og fører til et fattigere student- og læringsmiljø.

I perioden er internasjonalisering av forskning og utdanning utfordret av regjeringens politikk for styrking av norsk som fagspråk. Forskerforbundet har gitt innspill til handlingsplan for norsk som fagspråk og arrangert språkdebatt under Arendalsuka i 2023. Forskerforbundet har støttet mange tiltak for å fremme norsk fagspråk, herunder krav til at ordinære vitenskapelig ansatte ved norske læresteder skal beherske norsk. Forbundet gikk imot obligatorisk norskopplæring for stipendiater og postdoktorer, men nådde ikke frem. Språkkravene ble tatt inn i ny forskrift til universitets- og høyskolelov i august 2024.

Geopolitiske spenninger og et økt trusselbilde har preget perioden. Forskerforbundet har framhevet at nasjonale sikkerhetspolitiske hensyn må tas på alvor, men balanseres mot hensynet til akademisk frihet, forskerrekruttering og behovet for kunnskapsdeling og globalt forskningssamarbeid.

Forskerforbundet har uttalt seg kritisk til en generell utvidet sikkerhetsklaring av forskere og framholdt at ansvar for å ivareta sikkerhet må legges på institusjons- og myndighetsnivå. Dette ble blant annet drøftet på sektorseminar for UV i november 2023, hvor både PST og UD deltok.

5. Utdanningspolitikk

5.1 Kvalitet i høyere utdanning

Forskerforbundet har i perioden arbeidet aktivt med kvalitet i høyere utdanning gjennom løpende kontakt på politisk nivå, samarbeid med andre aktører i sektoren og gjennom samarbeid i Unio. Viktige målsettinger har vært å sikre rammevilkårene for forskningsbasert undervisning; ivareta bredden av studietilbud, verne om hovedregelen om at vitenskapelige stillinger skal være kombinerte stillinger med rett og plikt til både FoU og undervisning og ikke minst at nye oppgaver og forventninger til sektoren fullfinansieres, slik at de ikke går på bekostning av kvaliteten i høyere utdanning. Økte basisbevilgninger har vært et sentralt krav fra forbundet i statsbudsjettinnspillene.

I 2022 ble det gjennomført en medlemsundersøkelse som har sett nærmere på arbeidsvilkårene til vitenskapelig ansatte. Rapporten «*Jeg elsker å være forsker, men...*» (skriftserien 5/2022) er et viktig kunnskapsgrunnlag som bekrefter at det ikke avsettes tilstrekkelig tid til undervisning i arbeidsplanene, og at ansatte gjennomgående opplever et høyt arbeidspress. Statssekretæren i KD uttalte i forbindelse med rapporten at det er behov for å se nærmere på faktorberegningen for undervisning, dog uten at det senere er fulgt opp fra departementet.

Forskerforbundet har jobbet for å ivareta prinsippet om at norsk høyere utdanning skal være gratis. Forbundet var svært kritiske til regjeringens innføring av studieavgifter for studenter fra land utenfor EU/EØS. Dette ble uttrykt både i forbindelse med budsjettøringer på Stortinget og i høringssvar til en foreslått stipendordning for berørte studenter. Faren for en uthuling av gratisprinsippet ble også tematisert av forbundet i forbindelse med endringer i egenbetalingsforskriften.

Forskerforbundet har satt fokus på behovet for kompetanseutvikling for ansatte, spesielt i forbindelse med innspill til digitaliseringsstrategien for høyere utdanning med påfølgende handlingsplan. Forventningene til at UH-sektoren som tilbydere av etter- og videreutdanning, skal bidra til å realisere en kompetansereform i norsk arbeidsliv, er forsterket i løpet av perioden. Forskerforbundet har både i budsjettinnspill og i innspill til flere stortingsmeldinger (Meld. St.14 (2022–23) og Meld. St. 19 (2023–24)) vært opptatt av UH-sektorens mulighet for å kunne bidra til livslang læring og mer fleksible utdanningstilbud, samtidig som kvaliteten på gradsutdanningene og ansattes arbeidsvilkår opprettholdes. Behovet for å sikre faglig bredde, langsiktighet og en finansieringsmodell som ivaretar og sikrer forskningen og forskningsbasert utdanning er vektlagt i Forskerforbundets innspill og kommentarer til statsbudsjettene og stortingsmeldingene som er behandlet i denne perioden.

Forskerforbundet har i perioden vært kritisk til politiske signaler og tiltak som vil svekke forskningen, forskningsbasert utdanning og dermed også kvaliteten i utdanningen. I forbindelse med meldingen om framtidig kunnskaps- og kompetansebehov (Meld. St.14 (2022–23)), kritiserte forbundet det ensidige fokuset på arbeidskraftsbehov i Norge, og vektla at høyere utdanning har et bredt samfunnsmandat som inkluderer forskning, innovasjon og formidling samt at sektoren skal dekke hele samfunnets, ikke bare arbeidslivets, behov for kunnskap. Forskerforbundet har kritisert regjeringens manglende forståelse for at forskningsbaserte fagmiljøer utvikles over tid, og at dette er en sektor der man ikke kan bygge ned og opp alt etter raske skifter i arbeidslivet.

Forskerforbundet deltok i paneldebatt under lanseringen av NOKUTs evaluering av Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR). Forbundet bisto også Unio i et eget frokostseminar om evalueringsrapporten og framtidige konsekvenser for høyere utdanning av et revidert NKR. Forskerforbundets utgangspunkt er at kvaliteten og tilliten til norsk høyere utdanning må ivaretas, og at en revisjon av NKR må skje i samarbeid med UH-sektoren og de ansatte.

5.2 Finansiering av høyere utdanning

Forskerforbundet har i perioden kommentert og deltatt på Stortingets årlige høringer om statsbudsjettene. I tillegg har forbundet gitt innspill til regjeringens utarbeidelse av statsbudsjettene for 2023, 2024 og 2025. Forslagene til statsbudsjett er kommentert i media, på forbundets nettsider og gjennom deltakelse på høringer i relevante stortingskomiteer. Påvirkningsarbeidet er videre ivarettatt ved deltakelse i Unios arbeidsgruppe for høyere utdanning og forskning, samarbeid med NSO, Forskerforbundets studentforening og leders løpende dialog med politikere.

Perioden har vært preget av flere statsbudsjett med kutt og realnedgang i bevilgningene til universitets- og høyskolesektoren. Regjeringen erstattet ABE-kuttene med inndragning av midler til nye satsinger. Dette er et direkte kutt i institusjonenes basisbevilgninger, større enn de ABE-kuttene som regjeringen lovet å avskaffe i Hurdalsplattformen. Parallelt har norsk økonomi vært gjennom en periode med generell kostnadsvekst inkludert ekstraordinært høye energitgifter. Forskerforbundet arrangerte en bred politisk markering foran Stortinget tirsdag 22. oktober 2024 under overskriften «Stans kuttene i kunnskapssektoren. Akademikerne, NTL, Utdanningsforbundet og Norsk studentorganisasjon (NSO) sluttet seg til markeringen, og rektor Christen Krogh ved OsloMet, Rødts Hege Bae Nyholt og Venstres Abid Raja holdt appell. Nærmere 200 personer deltok i demonstrasjonen. Forsknings- og utdanningsminister Oddmund Løkensgard Hoel var til stede under markeringen. Markeringen førte til et «krisemøte» på Stortinget i regi av partiet Venstre, der en rekke representanter fra kunnskapssektoren deltok. På dette møtet presenterte vi vår «Kuttundersøkelse» (skriftserien 5/2024), som oppsummerte hvordan våre medlemmer ved universiteter og høyskoler merker kuttspolitikken (jf. også omtale under 4.2)

Forskerforbundet har vært pådriver for en finansieringsordning der en større andel av ressursene til sektoren kommer som grunnbevilgning, og der bruken av ulike insentivordninger og nasjonale konkurransearenaer reduseres. Dette for å sikre at finansieringssystemet understøtter hele bredden av arbeidsoppgavene sektoren har, og bidrar til å utvikle mangfold og diversitet i forskning og utdanning. En rekke endringer i finansieringssystemet ble vedtatt våren 2023 og trer i kraft fra 2025. Noen av endringene er i tråd med Forskerforbundets anbefalinger. Forskerforbundet har imidlertid advart mot at det kan oppstå en ubalanse i favør av utdanning når alle insentiver på forskningssiden fjernes, mens sterke insentiver på utdanningssiden beholdes. Parallelt har de omtalte kuttene i bevilgninger til sektoren medført at studietilbud legges ned, vitenskapelig ansatte får redusert forskningstid og fagmiljøer forringes. Forbundet har gjennomført en medlemsundersøkelse for å dokumentere uheldige konsekvenser av nedskjæringer ved universiteter og høyskoler høsten 2024 (skriftserien 5/2024). Undersøkelsen ble presentert på Venstres krisemøte og fikk stor oppmerksomhet (jf. omtale i kap. 4.2). Konsekvenser av kutt i studietilbud, fagmiljø og arbeidsvilkår er påpekt i en rekke sammenhenger, deriblant i en resolusjon som ble vedtatt av Landsrådet i 2023 og Representantskapet 2024. Sammen med Creo ba Forskerforbundet om hastemøte med statsråden for å ta opp vedtak om nedlegging av studietilbud av nasjonal betydning. Kunnskapsdepartementet avslø, og så ikke behov for et møte i saken.

6. Organisering og ledelse av kunnskapsinstitusjoner

Forskerforbundet har brukt regjeringens egen tillitsreform som anledning til å fremme forslag om mer tillitsbasert ledelse, økt medbestemmelse og medvirkning i offentlige virksomheter. En stor utfordring har vært at myndighetene forventet at reformen skulle skje nedenfra ved de enkelte virksomheter, men lite er gjort for å forplikte virksomhetslederne til å bidra i reformarbeidet. Forbundet har løftet fram tillitsreformen og målene for reformen i kunnskapssektoren i relevante prosesser og fora.

Forskerforbundet har sendt flere skriftlige innspill til KDs arbeid med tillitsreformen, med konkrete forslag til mer tillitsbasert ledelse, økt faglig handlingsrom og bedre medbestemmelse. Forbundet har deltatt i halvårslige innspillmøter med statssekretæren for høyere utdanning og forskning i perioden. Styrking av trepartssamarbeidet og ansattes rett til involvering i alle viktige prosesser har vært et av regjeringens formål med tillitsreformen. Forskerforbundets leder og hovedtillitsvalgt ved Oslo universitetssykehus hadde et innlegg i Dagens Medisin, der helseministeren ble oppfordret til å ta tillitsreformen på alvor, bruke styringsdialogen med helseforetakene til aktivt å sikre de ansattes medbestemmelse, og sørge for åpne prosesser og reell medvirkning i omstillinger under sitt eget departement.

Forbundets arbeid med tillitsreformen ble diskutert på Landsrådet i mars 2022. I etterkant ble det arrangert et webinar for tillitsvalgte i statlig UH-sektor med tanke på å gi informasjon og inspirasjon til arbeidet med tillitsreformen ved den enkelte virksomhet.

Viktigheten av kollegiale organ er tatt opp i høringsuttalelser til Grunnlag for ny universitets- og høyskolelov, Akademisk ytringsfrihet (NOU 2022:2) og i innspill til KDs arbeid med tillitsreformen. I løpet av perioden har vi sett eksempler på at noen universiteter og høyskoler har arbeidet for, og noen også lyktes med, å få gjeninnført kollegiale organer.

7. Virkemidler

7.1 Organisasjon

7.1.1 Lokallag

Det har gjennom perioden vært arbeidet kontinuerlig med å etablere nye lokallag med lokale tillitsvalgte ved alle virksomheter der Forskerforbundet organiserer tre eller flere medlemmer. Per 31.12.2024 er det etablert 289 lokallag. Siden flere lokallag er slått sammen i forbindelse med virksomhetsfusjoner, er det totale antall lokallag relativt stabilt i forhold til forrige periode.

Lokallagene rapporterer om stor aktivitet. Deler av 2022 var fortsatt preget av koronasituasjonen med nasjonale og lokale tilpasninger. Gjennomgående opplevde mange partssamarbeidet med virksomhetens ledelse som positivt og dette har vært en forutsetning for de store omstillingene som var nødvendig.

Digitalisering skjøt fart gjennom koronatiden. Som en varig endring har mange lokallag fortsatt med å gjennomføre både møter og seminarer digitalt. Dette har både klare fordeler og ulemper ved seg.

7.1.2 Fagpolitiske foreninger

Forskerforbundet har hatt åtte fagpolitiske foreninger gjennom hele perioden: Arkivarforeningen, Akademisk forum ved UiO, Forskerforbundet ved museer og kulturminnevern (FMK), Forskerforbundets bibliotekforening (FBF), Forskerforbundets forening for teknisk/administrativt personale (FFTA), Forskerforbundets forening for lærerutdanning (FFL), Kliniske ernæringsfysiologers forening tilsluttet Forskerforbundet (KEFF) og MAARK – Fagpolitisk forening for midlertidig ansatte arkeologer. Flere av foreningene har hatt mye aktivitet. MAARK har etter flere år med mye aktivitet slitt de senere år med å få nye tillitsvalgte til å ta over og drive arbeidet videre. Derfor har MAARK og FMK vedtatt å slå sammen de to foreningene. FMK er i prosess med å bearbeide sine vedtekter mens medlemsmassen fra MAARK blir overført FMK. Begge foreningene har sett dette som en styrking av interessene disse foreningene har ivaretatt.

I tillegg til egen kontingent har de fagpolitiske foreningene mulighet til å søke om aktivitetsbaserte midler i form av OU-, prosjekt- og reisemidler. Foreningenes aktivitetsnivå reflekteres også i at de utgjør en relativt stor andel av søkere til aktivitetsbaserte midler.

7.1.3 Landsråd

Landsrådet er det øverste rådgivende organ for overordnede politiske og strategiske saker mellom representantskapsmøtene. Landsrådets arbeidsutvalg bistår Hovedstyret med planlegging og gjennomføring av møtene. Det har de siste årene vært arbeidet mye med møtets form for å underbygge organets posisjon som rådgivende og politikktutviklende organ, med forhåndsutsendte hovedspørsmål, gruppevis samtaler og plenumsdiskusjon samt oppsummerende anbefalinger eller vedtatte råd. Landsrådet 2023 vedtok en felles politisk uttalelse med krav om at kuttene i kunnskapssektoren stanses. Våren 2024 stilte landsrådet seg bak et krav til myndighetene om å styrke vernet av den frie og uavhengige forskningen – også i Grunnloven.

7.1.4 Digitaliseringsprosjekter i Forskerforbundet

Høsten 2022 ble FLO (Felles lagringsløsning for organisasjon) tilbudt hele organisasjonen. Dette gir alle lokallag en trygg og sikker lagringsplattform for dokumenter, utenfor egen pc og arbeidsgivers server. Systemet er senere videreutviklet for å kunne svare på OU- og prosjektsøknader.

Våren 2023 ble forbundets nye nettsider lansert.

Det er i perioden gjort en omfattende vurdering av valg av medlemssystem. Valget ble å fortsette med en ny og oppgradert versjon av Winorg som medlemssystem.

7.1.5 Medlemsfordeler

Det har i perioden vært arbeidet målrettet for å opprettholde og videreutvikle attraktive medlemsfordeler. I april 2020 inngikk Unio en bankavtale med Nordea og det er 2 440 medlemmer som benytter seg av avtalen. Forskerforbundets forsikringskontor administrerer for tiden ca. 111 000 forsikringer til ca. 156,5 millioner kroner.

Forskerforbundet og forsikringskontoret jobber aktivt med kommunikasjon gjennom flere kanaler. Disse er bl.a. Forskerforbundets egen forsikringsportal, elektroniske nyhetsbrev fra forsikringskontoret, Forskerforbundets nyhetsbrev, annonser i Forskerforum og Facebook.

Gjennom samarbeid i Unio er det etablert medlemsavtaler med Norgesbooking, Avis bilutleie, Esso, Stormberg, Bertel O. Steen, Extra Optical og De historiske hoteller. Forskerforbundet har også egne avtaler med advokatkontorer og Naardic online treningssenter.

7.1.6 Medlemsverving

Vervetiltak

Forskerforbundets mål er å nå 30 000 medlemmer innen utgangen av 2026. Våren 2022 ble det laget en vervestrategi som inneholdt konkrete målgrupper og tiltak. Stipendiater og postdoktorer, medlemmer fra utlandet, studenter og midlertidig ansatte ble løftet fram som grupper med stort potensiale for organisering.

Vervestrategien «Forskerforbundet 30 000» ble revidert på hovedstyremøtet i mai 2024. Strategien vektlegger blant annet en enkel og tydelig kommunikasjon om hvorfor man bør melde seg inn i Forskerforbundet, og økt fokus på medlemsbevaring.

I likhet med satsningen i forrige representantskapsperiode, vil verving lokalt og god bistand til de tillitsvalgte også bli et viktig fokusområde siden mye av vervingen skjer lokalt.

En stor kampanje på våren og en stor kampanje på høsten inngår i den reviderte strategien for å oppnå større vekst. I tillegg legges det opp til stor involvering av de tillitsvalgte for å få større effekt.

Studentarbeid

Målsettingen for styreperioden har vært å opprette en studentforening samt lokale foreninger ved større studiesteder. På studentkonferansen høsten 2022 ble Forskerforbundets studentforening stiftet. Foreningens formål var å jobbe med studentpolitikk, bygge nettverk med andre viktige støttespillere, organisere arrangementer for andre medstudenter og verving av nye medlemmer. I perioden 2022–2023 ble det forsøkt å opprette lokale foreninger ved de største studiestedene i Norge – Universitetet i Bergen, Universitetet i Oslo, NTNU og OsloMet. Formålet med opprettelsen var å forankre student-satsingen lokalt for å både avlaste studentforeningens styre, men også for å utvide studentvirksomheten. Det ble opprettet en lokal forening ved NTNU. Ved de andre studiestedene viste det seg å være vanskelig.

I løpet av perioden har det blitt kjørt årlige vervekampanjer rettet mot studenter. Dette har blitt kombinert med stands hvor forbundet sentralt og studenter har bidratt. Disse tiltakene har bidratt til flere nye innmeldinger, men medlemsutviklingen har likevel vært negativ siden 2019:

Tabell 1 Antall studentmedlemmer i Forskerforbundet (tall per 1. jan)

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
146	580	1013	1366	1496	1360	1227	1083	989	931	1202

Forskerforbundet verver godt, men det er allikevel flere studenter som meldes ut. Derfor blir fokuset på medlemsbevarende tiltak avgjørende framover. Det sendes ut nyhetsbrev til alle Forskerforbundets studenter annenhver måned. I tillegg jobbes det med å lage aktuelle kurs for våre studenter.

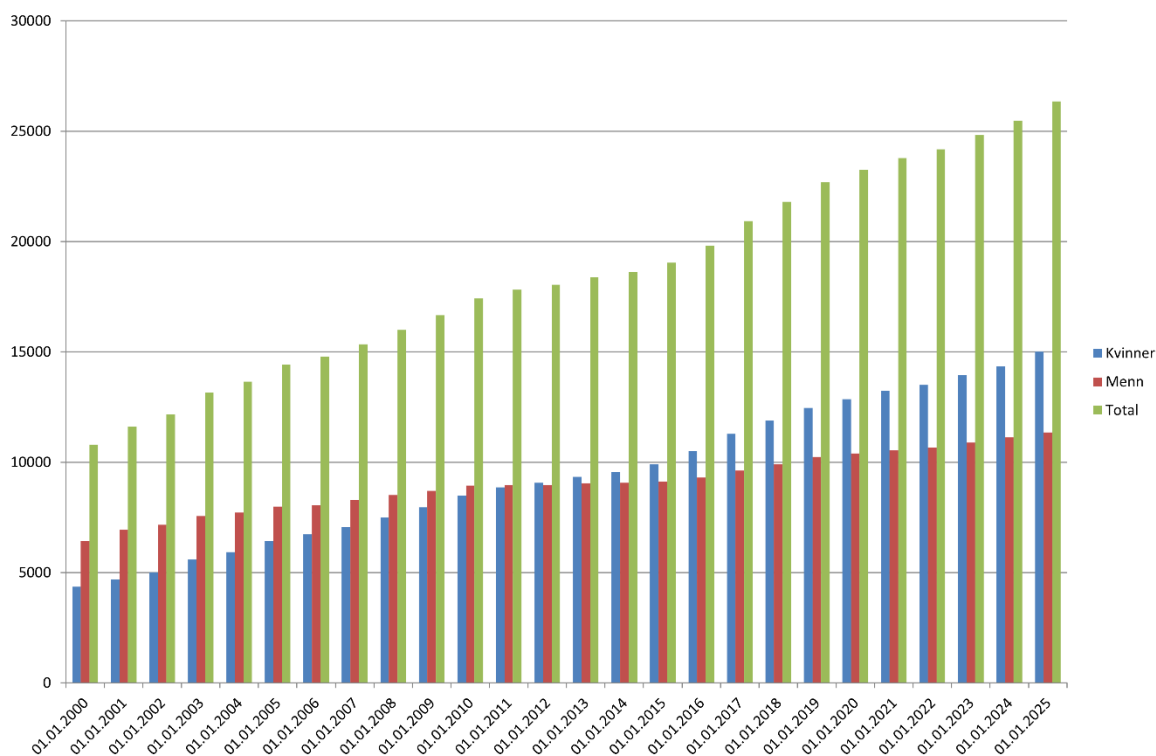
Medlemsutvikling

Det har vært god medlemsverving i perioden, og tallene er høyere enn forrige periode som også hadde høye innmeldingstall. Hovedandelen av de innmeldte er ordinære medlemmer som bidrar til å gi oss en sunn økonomisk vekst. Det verves også godt med stipendiater.

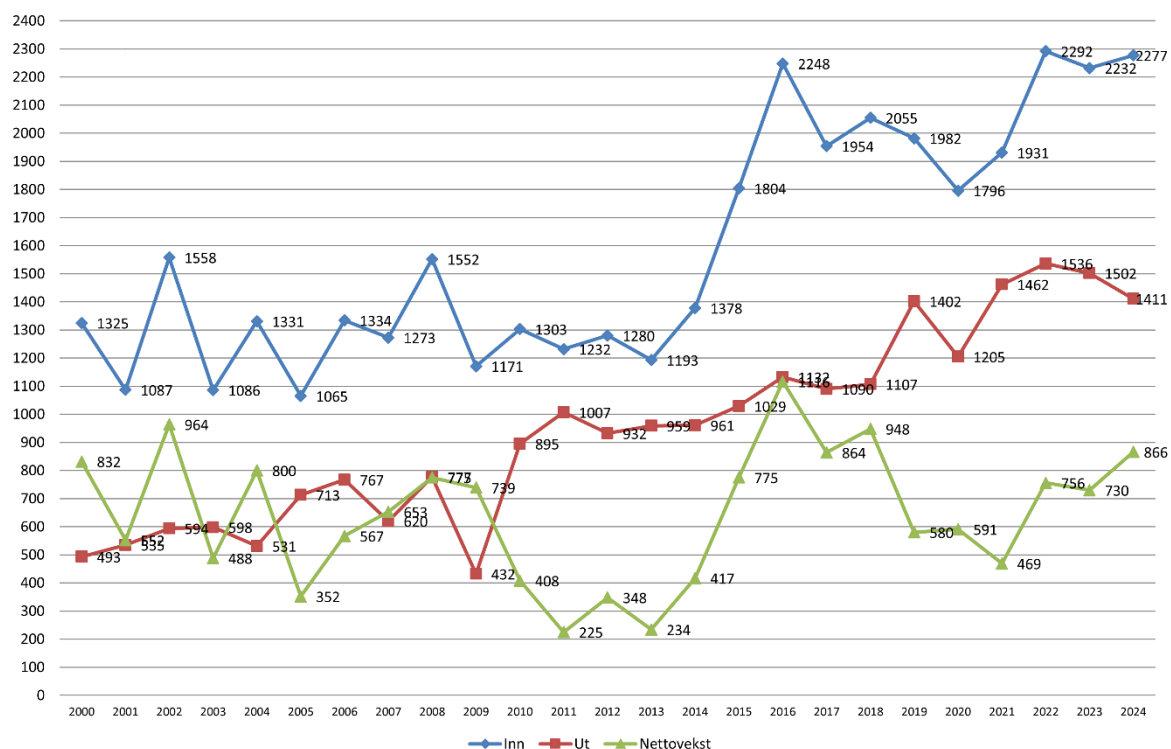
Til tross for at forbundet verver godt, er utmeldingstallene høye. Grafene under viser denne trenden. I innværende periode er det flest ordinære medlemmer som meldes ut, deretter stipendiater og så studenter.

Basert på utmeldingstall fra 2019–2024, er det mange som meldes ut fordi de har fått maks purringer på faktura, at de går av med pensjon, eller «vet ikke». Av medlemstyper som meldes ut er det mange pensjonister og stipendiater. Utmeldingstallene innebærer at det blir viktig å jobbe med medlemsbevaring framover.

Figur 1 Oversikt over medlemstall per 1. januar (2000-2024)

Figur 2 Oversikt over inn- og utmeldte (2000-2024)

7.1.7 Kurs og opplæring

Forskerforbundet har også i denne perioden prioritert å tilby kurs og opplæring til tillitsvalgte. De sentrale kursene er ryggraden i forbundets tillitsvalgtopplæring og gir tillitsvalgte i alle sektorer anledning til kompetanseheving innen et bredt felt av grunnleggende temaer i tillegg til spesielle temaer for mer viderekomne.

Antallet utenlandske vitenskapelig ansatte har økt i perioden og det er nødvendig med mer engelskspråklig informasjon om verdien av fagorganisering og om Forskerforbundet som organisasjon. Flere av Forskerforbundets egne rapporter av relevans for ikke-norskspråklige er oversatt til engelsk, andre har resymé på engelsk. Det er gjennomført en rekke målrettede seminar/webinar for ikke-norske medlemmer om lønns- og arbeidsvilkår i Norge. Dessuten er det utviklet informasjonsvideoer på engelsk rettet mot stipendiater, mot postdoktorer og mot en bredere målgruppe («Working in Norway – Know your rights»).

Kurstilbudet for medlemmene er videreutviklet. Det er i perioden laget flere e-læringskurs for tillitsvalgte og medlemmer som er tilgjengelig på Min side. Alle er tilgjengelige både på norsk og engelsk. Forbundets kurs- og informasjonstilbud på engelsk er også videreutviklet. Stressmestring og pensjonskurs er gjennomført på engelsk, og noen av webinarne er også fra høsten 2023 blitt simultanoversatt til engelsk.

Tabell 2 Sentrale kurs i perioden

År	Tillitsvalgtkurs – Fysisk	Tillitsvalgtkurs – Webinar	Medlemskurs
2022	31	10	23
2023	31	11	23
2024	39	7	29

Kursinvitasjonene er i perioden sendt ut i form av et eget kurs-nyhetsbrev annenhver uke. Videre er det også sendt kursbrev til alle medlemmer 6–8 ganger i året.

7.1.8 Forskerforbundets hjernekraftpris

Forskerforbundets hjernekraftpris ble delt ut hvert år i perioden 2013–2021. Hovedstyret startet arbeidet med å revitalisere prisen i 2021, og den ble derfor ikke utdelt i 2022. Målsettingen med revitaliseringen var å gjøre prisen mer synlig, lettere å formidle utad og dermed gjøre Forskerforbundet mer synlig i media. I februar 2023 vedtok hovedstyret å endre prisen til å gjelde for kandidater som nomineres av andre eller seg selv. Kriterier for å nominere er blant annet kandidaten gjennom sitt kunnskapsarbeid har gitt betydelige bidrag til samfunnet. I stedet for jury som kårer vinner av hjernekraftprisen er det fra 2023 en innstillingskomite som innstiller fem kandidater til hovedstyret som kårer en eller flere vinnere. Prisen er på 200 000 kroner.

Innstillingskomitéen har fra 2023 bestått av:

- Kristin Dæhli, tidligere nestleder i Forskerforbundet (leder)
- Elisabet Solvang Koren, avdelingsdirektør ved Norsk Maritimt Museum
- Aksel Kjær Vidnes, redaktør i forskning.no
- Hans-Jørgen Gåsemyr, forsker ved NUPI

Vinner av Forskerforbundets hjernekraftpris i 2023 var Karette Stenseth, professor i musikkterapi ved Norges musikkhøgskole, for sin banebrytende forskning og sitt mangeårige arbeid med musikkterapi i helse- og omsorgsarbeid. Prisen ble utdelt på Forskningspolitisk seminar 2023.

Hjernekraftprisen ble videre evaluert av hovedstyret i februar 2024. Det ble vedtatt å videreføre prisen i sin nåværende form, og å innføre tiltak for å øke oppmerksomheten om prisen og styrke bredden i nominasjoner. For å styrke bredden i nominasjoner ble det i 2024 sendt invitasjon til hvert enkelt medlem med forbundsleder som avsender, samt en påminnelse til alle lokallag for å skape engasjement. I tillegg er det informert om prisen på kurs og seminarer etc. Det kom inn i alt 42 nominasjoner. Dette er langt flere enn i 2023 hvor det var 24 nominasjoner, og det er i tillegg bedre spredning på sektorer. Innstillingskomiteen valgte ut fem bidrag, før Forskerforbundets hovedstyre kåret den endelige vinneren.

Vinner av Forskerforbundets hjernekraftpris i 2024 var Hedvig Nordeng, professor ved Farmasøytisk institutt på Universitetet i Oslo. Hun fikk prisen for sin forskning på legemiddelbruk og kvinnehelse. Prisen ble delt på forskningspolitisk seminar 5.november 2024.

7.1.9 Forskerforbundets hederspris

Hovedstyret besluttet i 2013 å etablere en særskilt utmerkelse for lang og fortjenstfull innsats som tillitsvalgt. Hedersprisen tildeles medlemmer som over en samlet periode på 10 år har hatt tillitsverv i lokallag eller fagpolitisk forening. Prisen tildeles av Arbeidsutvalget etter forslag fra lokallag eller fagpolitisk forening.

Følgende er tildelt Forskerforbundets hederspris i perioden:

- Kristin Ran Choi Hinna, Forskerforbundets forening for lærerutdanning (FFL) / Høgskulen på Vestlandet (2022)
- Arnljot Corneliusen, Universitetet i Stavanger og FFTA (2023)
- Sigrid Lise Nonås, Norges Handelshøyskole (NHH) (2023)
- Berit Brattholm, Universitetet i Sørøst-Norge (USN) (2024)
- Anne Kari Jansen, Sørlandet sykehus HF (2024)

7.2 Kommunikasjon og samfunnskontakt

7.2.1 Informasjonsarbeid

Nettsted

Nyhets saker har i perioden blitt publisert fortløpende på Forskerforbundets nettsted forskerforbundet.no. Nettsidene blir i økende grad sitert og henvist til av andre nettsteder. Nettsidene har i perioden i gjennomsnitt hatt mer enn 20 000 besøkende hver måned.

Nettsidene har gått gjennom en total modernisering og oppgradering i perioden. Arbeidet med de nye nettsidene pågikk gjennom 2021 og 2022 og de ble lansert 12. april 2023. I forbindelse med oppgradering av nettsidene ble det også gjennomført en modernisering av Forskerforbundets logo og grafiske profil.

Sosiale medier

Forskerforbundet er aktiv på Facebook (13 500 følgere), Instagram (2 000 følgere), og LinkedIn (2 000 følgere). Vi har også en YouTube-kanal med 650 abonnenter. Ved utgangen av 2024 valgte vi å avslutte vår konto på X/Twitter og i stedet opprette en konto på Bluesky.

Nyhetsbrev

Det er i perioden sendt ut nyhetsbrev via e-post annenhver uke. Nyhetsbrevene sendes til alle medlemmer i Forskerforbundet og i tillegg til individuelle abonnenter. Nyhetsbrevene inneholder kortversjoner av aktuelle saker fra Forskerforbundets nettsider og annen informasjon fra forbundet. Det ble sendt ut 20 nyhetsbrev i 2022, 20 i 2023 og 20 i 2024. Nyhetsbrevene har i snitt en leveringsrate på over 99 % og en åpningsrate på 39 %, noe som regnes som høyt. Mest lest i 2024 var saker om resultatet av lønnsoppgjøret i staten, utlysning av Hjernekraftprisen og faktaark for TA-ansatte.

Informasjonsmateriell

Det er i perioden produsert oppdaterte versjoner av vervefoldere og vervepostkort for ulike målgrupper/sektorer, samt plakater og rollups for synliggjøring lokalt. Stipendiathåndboka, om lønns- og arbeidsvilkår for stipendiater, («Stipendiat? Kjenn dine rettigheter!») i norsk og engelsk utgave ble revidert i januar 2023, og igjen i september 2024. Det er laget små vervefoldere for ulike målgrupper: stipendiat/postdoktor, teknisk-administrativt personale, ansatte ved forskningsinstituttene, i helse-sektoren og i ABM-sektoren; disse foreligger også i engelsk utgave. Hefter med Forskerforbundets verdiplattform og arbeidsprogram for perioden 2022–2024 er distribuert til lokallag og foreninger og kan bestilles fra nettsidene. Verdiplattform og arbeidsprogram foreligger også i engelsk utgave (pdf til nedlasting). Folder med Forskerforbundets vedtekter ble oppdatert etter representantskapsmøtet 2021. Vedtektene er også oversatt til engelsk.

Skriftserie og faktaark

Det er gitt ut 15 notater i forbundets skriftserie i perioden, og disse omfatter statistikk, undersøkelser og politikkdokumenter. Notatene er sendt ut til lokallag og foreninger, og kan i tillegg lastes ned fra forbundets nettsider. Det utarbeides også faktaark med informasjon og anbefalinger til medlemmer og tillitsvalgte om gjeldende lov- og regelverk samt forbundets politikk.

Følgende utgaver i Forskerforbundets skriftserie er publisert :

2022:

1/2022 Lønnsstatistikk for ikke-statlig sektor 2021

2/2022 Lønnsstatistikk for statlig sektor 2021

- 3/2022 Arbeidstid og tidsregistrering ved universiteter og høyskoler
- 4/2022 Forskerforbundets politikk for FoU i ABM-sektoren
- 5/2022 «Jeg elsker å være forsker, men...». Medlemsundersøkelse om vitenskapelig ansattes oppfatning av arbeidshverdagen og den akademiske karrieren.
- 5/2022 «I love being a researcher, but...». Summary in English
- 6/2022 Forskerforbundet: Hovedstyrets beretning 2019–2021

2023:

- 1/2023 Forskerforbundets politikk for medlemmer i helsesektoren
- 2/2023 Lønnsstatistikk for ikke-statlig sektor 2022
- 3/2023 Arbeidsvilkår i instituttsektoren (medlemsundersøkelse)
- 4/2023 Medlemsundersøkelse om bruken av kunstnerisk åremål (Forskerforbundet og Creo)

2024:

- 1/2024 Forskerforbundets strategi for bærekraft
- 2/2024 Akademisk frihet og medvirkning ved norske universiteter og høyskoler – sett fra Forskerforbundets tillitsvalgte
- 3/2024 Forskerforbundets politikk for stipendiater
Forskerforbundet: Policy on PhD candidates
- 4/2024 Forskerforbundets politikk for postdoktorer og forskere i tidlig karrierfase
Forskerforbundet: Policy on postdoctoral fellows and researchers in the early career phase
- 5/2024 Kutt-undersøkelsen 2024: Konsekvenser for ansatte av nedskjæringer i bevilgningene til universiteter og høyskoler

Følgende faktaark er utgitt i perioden:

2024:

- 1/2024 Teknisk-administrativt ansatte. Kortversjon av NIFU-rapport 2024:2
- 2/2024 Streikeslutt. Informasjon til medlemmer og tillitsvalgte
- 3/2024 Det lønner seg å bli medlem. Om medlemskap i Forskerforbundet
Forskerforbundet Membership: Who qualifies, what you get, what sets us apart

7.2.2 Mediearbeid

Målet for mediearbeidet i perioden har vært at flere skal bli kjent med hverdagen til våre medlemmer og Forskerforbundets politikk. Dessverre er forsknings- og høyere utdanningspolitikk og arbeidslivspolitik i liten grad prioritert hos de store mediene. Det betyr at de fleste oppslagene der Forskerforbundet er nevnt eller sitert, er i nisjemedier som Forskerforum, Khrono, Universitetsavisa og Uniforum. Men i løpet av perioden er Forskerforbundet omtalt i alle vesentlige riksdekkende nyhetsmedier. Omtalen av Forskerforbundet og leder Guro Elisabeth Lind økte markant når enkeltsaker nådde riksmediene, som streiken i staten våren 2024, eller statsrådsavgangene til Borch og Borten Moe.

Forskerforbundet har også i denne perioden prioritert kontakt med medier og journalister som skriver om forskning, høyere utdanning og arbeidsliv, og har arbeidet for at flere medier prioriterer disse temaene. Selv om nisjemediene som prioriterer våre fagfelt ikke er blant de største i lesertall, når de mange av våre medlemmer og er premissleverandører i vår sektor. I perioden har Forskerforbundet hatt over 2000 treff i Retrievers nyhetsarkiv, samt over 700 treff på Guro Elisabeth Lind.

Forbundet har i perioden prioritert å gi journalister rask og god hjelp når de henvender seg til oss, og hovedregelen er at vi uttaler oss så lenge det ikke er særlige grunner til å la være. En lang rekke lokallag og tillitsvalgte har fått slik bistand og hjelp til mediehandtering i løpet av perioden. I tillegg er påvirkningsarbeid og kommunikasjon en fast del av kurstilbudet for nye tillitsvalgte.

7.2.3 Forskerforum

Forskerforum har i perioden vært tilgjengelig som papirutgave, en app-utgave, nettstedet Forskerforum.no og et ukentlig nyhetsbrev.

Papirutgaven er først og fremst en medlemsfordel og har kommet med ti utgaver i året på mellom 44 og 48 sider. Det store flertallet av medlemmene har valgt å motta bladet, og opplaget var i 2023 på om lag 22 000 eksemplarer. Bladet distribueres også til kunnskapsinstitusjoner, statsadministrasjon, politikere og andre media. Designen har gradvis blitt justert og oppdatert i perioden. Parallelt med hver publisering av papirutgaven er bladet gjort tilgjengelig digitalt i form av en app-utgave for lesing på mobil eller nettbrett.

Nettutgaven er et samlende organ for kunnskapssektoren og er i perioden brukt både for å presentere og videreutvikle stoff fra bladet og for å tilby løpende nyheter og debatt. På en måned er det flere titalls tusen sidevisninger fordelt på et firesifret antall unike brukere.

Det ukentlige nyhetsbrevet er i perioden blitt en viktig kanal med over 6000 abonnenter. Nyhetsbrevet trekker lesere inn på nettsiden og fungerer som en ukentlig påminning til leserne om aktuelle saker.

Forskerforum har i perioden fått stønad fra Fritt Ord til en utvidet satsing på litteraturkritikk innenfor sakprosa.

I 2024 ble det gjort et arbeid med avklaring og skjerpning av profilen til Forskerforum. Formålet er å bli et tydeligere alternativ i et medielandskap med stadig sterkere konkurranse. I hovedstyremøtet 12. desember 2024 ga hovedstyret sin tilslutning til planen om profilskjerpning. Et element i planen er å redusere antall utgivelser av papirutgaven fra ti til seks årlig. Taktskiftet vil skje i løpet av andre eller tredje kvartal i 2025.

I perioden er det vektlagt å dekke både tradisjonelle fagforeningsspørsmål som lønnsutvikling og arbeidsforhold, og politikken som ellers danner rammene for denne delen av arbeidslivet. Det er gitt mest oppmerksomhet til de største medlemsgruppene, men samtidig arbeidet for spredning på ulike deler av landet, ulike institusjonstyper, fag og stillingsgrupper. Det har i perioden vært økende konkurranse fra nettpublikasjoner. Det har derfor vært viktig å tilby noe annet enn nettpublikasjonene og bygge opp under en identitet for forskere og kunnskapsarbeidere. Det er også forsøkt å framheve forskningens verdi ved å formidle forskning, og omtale fellesnevnerne på tvers av fag.

7.2.4 Påvirkning av politiske prosesser

Forskerforbundet har i perioden arbeidet løpende med påvirkning av politiske prosesser som er viktige for våre medlemmer. Det er lagt vekt på å være systematisk, langsiktig og kunnskapsbasert, og av å være til stede tidlig i prosessene. Tilbakemeldingene tyder på at forbundet har høy tillit og troverdighet som premissleverandør i politiske prosesser. Forbundet deltar i høringer, leverer budsjettinnspill og tar direkte kontakt i saker der det er naturlig. Mediearbeidet er en del av påvirkningsarbeidet.

Forbundet har i perioden blant annet samarbeidet tett med Norsk studentorganisasjon, Akademiet for yngre forskere, Universitets- og høyskolerådet, Forskningsinstituttene fellesarena, og en rekke andre fagforbund i og utenfor Unio. På tampen av perioden tok Forskerforbundet initiativ til å reetablere

Kunnskapsalliansen, der ni organisasjoner i kunnskapssektoren i en felleserklæring ber politikerne øke investeringene i forskning og innovasjon.

Forskerforbundet har hatt kontakt med samtlige stortingspartier i perioden, og løpende kontakt med regjeringsapparatet og sentrale medlemmer av Utdannings- og forskningskomiteen. I forbindelse med partienes programprosesser har vi sendt innspill til samtlige partier, og kommer til å følge opp nærmere når programutkastene blir klare høsten 2024 og våren 2025.

Forbundet har deltatt på stortingshøringer i alle viktige saker, og på budsjettøringer i fire komiteer (Utdannings- og forskningskomiteen, Næringskomiteen, Familie- og kulturkomiteen og Helse- og omsorgskomiteen).

Forskerforbundet sentralt har også bistått lokallag i arbeidet med påvirkning. Et eksempel er syns- og audiopedagogutdanningen i Norge, der vi sammen med Forskerforbundet ved Statped fikk gjennomslag for en videreføring av tilbudet. Et annet er at museene fortsatt kan søke på offentlig sektor-PhD, en mulighet regjeringen først ville fjerne.

Forskerforbundet har deltatt på Arendalsuka hvert år i perioden, med to arrangementer hvert år. Særlig «Spør statsråden» (i samarbeid med NSO) har blitt et populært, årlig arrangement.

7.2.5 Konferanser og seminarer

Forskningspolitisk seminar

I 2022 var «Har vi råd til forske? Har vi råd til å la være?» tittelen på seminaret. Bakteppet var krisen i forskningsrådet og kutt i bevilgningene til forskning. Funn fra rapporten «*Jeg elsker å være forsker, men...*» ble presentert, og status for norsk forskningsfinansiering ble drøftet. Seminaret ble arrangert på Radisson Blu Scandinavia Hotel 8. november.

I 2023 hadde seminaret tittelen «Ekstrem oppussing av kunnskapssektoren?» Hovedtema var kutt, omstilling og omprioritering i kunnskapssektoren generelt og UH-sektoren spesielt. Det ble stilt spørsmål ved hvorvidt sektoren står ved et veiskille og satt søkelys på hva systemmeldingen må løse. Seminaret ble arrangert på Hotel Bristol 7. november.

I 2024 var temaet «Kampen om kunnskapen». Utgangspunktet var politiske krav og forventninger om økt nytte i forskning og økt arbeidslivsrelevans i utdanningen. Et overordnet spørsmål var om vi ser et skifte i kunnskapssyn. Seminaret ble arrangert på Hotel Bristol 5. november.

7.2.6 Internasjonalt samarbeid

Forskerforbundet har i perioden hatt jevnlig dialog med norske myndigheter og andre organisasjoner om spørsmål som angår utdanning og forskning i europeisk sammenheng. Forskerforbundet har videreført arbeidet i EI og ETUCE. Samarbeidet gir verdifull innsikt i den internasjonale utviklingen innenfor forskning og høyere utdanning.

Det globale, europeiske og nordiske fagforeningsarbeidet har i perioden vært preget av en rekke utfordringer; ettervirkninger av pandemien, kutt i offentlig finansiering av utdanning og forskning, økende privatisering (EdTech), utilsiktede konsekvenser av kunstig intelligens, klimakrise, økte geopolitiske spenninger og tiltakende nasjonalisme. I flere land utfordres opparbeidede arbeidstakerrettigheter. Det samme gjelder akademisk frihet og immaterielle rettigheter. Forskerforbundet har bidratt i debatter og politikkkutforming med utgangspunkt i norsk kontekst.

I september 2022 og september 2023 ble det arrangert seminar for erfarne tillitsvalgte i Brussel. Foruten erfaringsutveksling og diskusjon av utfordrende problemstillinger innen tariff, omstilling og personalsaker, har seminarene gitt innblikk i Forskerforbundets internasjonale arbeid og en mulighet til å se særlig europeisk og nasjonal politikk innen forskning, utdanning og arbeidsliv i sammenheng. I 2024 ble seminar for erfarne tillitsvalgte arrangert i Fredrikstad.

HERSC-møter

Forskerforbundet har deltatt på HERSC-møtene 1.–2. mars 2022 (Brüssel), 28.–29. september 2022 (Brüssel), 7.–8. mars 2023 (Brüssel), 20.–21. september 2023 (Brüssel), 27.–28. februar 2024 (Brüssel) og 25.–26. september 2024 (digitalt).

Forskerforbundet har også representert ETUCE i BFUG Working Group on Learning and Teaching (2021–2024). Arbeidsgruppen var tilknyttet videreutvikling av målsettingene i Bologna-prosessen. Forskerforbundets rolle var å ivareta arbeidstakerperspektivet, og påse at anbefalinger til minister-møtet i mai 2024 framhevet ansattes arbeidsvilkår som forutsetning for kvalitet i undervisning og læring.

EI/ETUCE-konferanser og møter

Forskerforbundet har deltatt på:

- ETUCE Special Conference, Liege (5.–6. juli, 2022)
- Education International (EI) 9th World Congress (11.–13. juli, 2023) (online, ekstraordinær som følge av pandemien)
- International Further and Higher Education and Research Conference, Mexico City (23.–27. oktober 2023)
- ETUI/ETUCE Conference on AI (28.–29. februar 2024)
- OECD High-Level Dialogue on sustainable and diverse research careers, Paris (23. april 2024)
- Education International (EI) 10th World Congress, Buenos Aires (27. juli – 2. august, 2024)
- ETUCE Congress, Budva Montenegro (25.–27. november 2024)
- TUAC working group on Education and Skills, Paris (28.–29. november 2022, 4.–5. mai 2023 og 2.–3. november 2023)

Nordisk samarbeid

Forskerforbundet deltok på Nordisk møte i København (juni 2022) og på Island (juni 2023), og forbundet var vertskap for Nordisk møte i Bergen 10.–12. juni 2024. Felles for møtene er erfaringsutveksling om status for lønns- og arbeidsvilkår og utviklingstrekk innen forsknings- og utdanningspolitikk, herunder politisk styring og finansiering. I tillegg vektlegges særlig tema som medbestemmelse, midlertidighet og akademisk frihet. I perioden er det utarbeidet en rapport om akademisk frihet i Norden. Arbeidet har vært ledet av Forskerforbundet og rapporten ble lansert i tilknytning til Nordisk råds møte i oktober 2024.

Hovedstyret

Hovedstyret har i perioden hatt studietur til Brüssel (2022) og London (2023). Studieturen til Brüssel inkluderte møte med vise-generalsekretær i Education International, generalsekretær i ETUCE og samtaler om EUs utdannings- og forskningspolitikk med den norske EU-delegasjonen. På studieturen til London møtte styret ledelsen i UCU (University and College Union) samt tillitsvalgte i UCU ved Birkbeck, University of London. Studieturene ble kombinert med styremøte.

7.2.7 Høringsuttalelser og innspill

2022

Høringsuttalelse om forskrift om opptak til høyere utdanning for opptaksåret 2022–2023 – spesielle opptakskrav til lærerutdanning (05.01.2022).

Høringsuttalelse til Kulturdepartementet om forslag til ny arkivlov (14.01.2022).

Innspill til Kunnskapsdepartement vedrørende norsk kommentar til europeisk strategi om universiteter og forslag til rådsanbefaling om tettere samarbeid i europeisk høyere utdanning (21.03.2022).

Innspill til KD om tillitsreformen innenfor høyere utdanning og forskning (06.04.2022).

Innspill til utvalget som skal utrede endringer i styring av sykehusene og helseforetaksmodellen (sykehusutvalget) (29.04.2022).

Kommentar til Stortingets Finanskomité med innspill til revidert nasjonalbudsjett for 2022 (19.05.2022).

Høringsuttalelse om rapport fra ekspertutvalg om finansiering av universiteter og høyskoler (Hatlen-utvalget) (10.06.2022).

Innspill til Justis- og beredskapsdepartementet om tillitsreform i offentlig sektor (15.06.2022).

Høringsuttalelse til NOU 2022:2 Akademisk ytringsfrihet (Kierulf-utvalget) (21.06.2022).

Høringsuttalelse til forslag til endringer i eksportkontrollforskriften (24.06.2022).

Høringsuttalelse til handlingsplan og samstyringsmodell for digital omstilling i høyere utdanning og forskning (14.09.2022).

Høringsuttalelse om KDs forslag til endringer i universitets- og høyskoleloven (19.09.2022).

Innspill til ny strategi for NOKUT (30.09.2022).

Kommentar til Stortingets Helse- og omsorgskomité om forslaget til statsbudsjett for 2023 (12.10.2022).

Kommentar til Stortingets Næringskomité om forslaget til statsbudsjett for 2023 (14.10.2022).

Kommentar til Stortingets Utdannings- og forskningskomité om forslaget til statsbudsjett for 2023 (17.10.2022).

Kommentar til Stortingets Familie- og kulturkomité om forslaget til statsbudsjett for 2023 (19.10.2022).

Innspill til Helse- og omsorgsdepartementets arbeid med en stortingsmelding om helseberedskap (24.10.2022).

Innspill til KD om tillitsreformen innenfor høyere utdanning og forskning (04.11.2022).

Kommentar til Universitets- og høgskolerådets utkast til veileder for deling av digitale læringsressurser (17.11.2022).

Høringsuttalelse om forslag til ny lov om omsetning av bøker (bokloven) (18.11.2022).

Innspill til prosjektet for gjennomgang av organisering, roller og ansvar i den sentrale helseforvaltningen (30.11.2022).

Innspill til KDs arbeid med finansieringskategoriene i finansieringssystemet for universiteter og høyskoler (01.12.2022)

Høringsuttalelse om forslag om innføring av studieavgift for studenter fra land utenfor EØS-området eller Sveits mm. (07.12.2022)

Kommentarer til revidert langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023–2032 (Meld. St. 5 (2022–2023)) (09.12.2022).

Høringsuttalelse til utkast til endringer i kulturrådsloven (15.12.2022).

Innspill til KDs arbeid med den varslede Utsynsmeldingen (15.12.2022).

Innspill til statsbudsjettet 2024 (22.12.2022)

2023

Høringsuttalelse til KD til forslag om endring i skikkethetsforskriften (05.01.2023).

Høringsuttalelse om NOU 2022:9 En åpen og opplyst offentlig samtale (Ytringsfrihetskommisjonen) (16.01.2023).

Letter of solidarity from Norwegian Association of Researchers (NAR) to our colleagues in University and College Union (UCU) UK (27.01.2023).

Brev med anmodning om møte med politisk ledelse i KD for å drøfte utfordringen knyttet til vitenskapelig ansattes tidsbruk (09.02.2023).

Brev til Helse- og omsorgsdepartementet om prosjektet Gjennomgang av den sentrale helseforvaltningen (14.02.2023).

Brev til Arbeids- og inkluderingsdepartementet med anmodning om møte om doktorgradskandidater og dagpenger (14.02.2023).

Høringsuttalelse om forslag om endring av forskrift om vedtekter for Norges forskningsråd (15.02.2023).

Høringsuttalelse om NOU 2022:17 fra Opptaksutvalget (Aasen-utvalget) (09.03.2023).

Innspill til revidert nasjonalbudsjett for 2023 (13.03.2023).

Stans kuttene i kunnskapssektoren, uttalelse fra Forskerforbundets Landsråd 2023 (31.03.2023).

Kommentar til Meld. St. 14 (2022–2023) Utsyn over kompetansebehovet i Norge (19.04.2023).

Innspill til handlingsplanen for norsk som fagspråk (27.04.2023).

Fellesuttalelse fra Tekna, Legeforeningen, Samfunnsviterne, Forskerforbundet, Econa, Juristforbundet vedrørende behandling av sak om organisering av landets helseforvaltning (02.05.2023).

Innspill til prosessen om endringer i Forskningsrådets styrestruktur (10.05.2023).

Doktorgradskandidater og dagpenger, ny anmodning om møte, brev fra Forskerforbundet til Arbeids- og inkluderingsdepartementet (13.06.2023).

Innspill til KDs arbeid med stortingsmelding om profesjonsutdanningene (29.06.2023).

Høringsuttalelse om Kultur- og likestillingsdepartementets forslag til endringer i kulturloven 30.06.2023).

Høyringsutsegn om forslag til endringer i helselovgivinga (organisatoriske endringer i sentral helseforvaltning mv.) (25.08.2023).

Kommentarer til Nasjonale forskningsetiske komité for naturvitenskap og teknologiforslag vedrørende reviderte forskningsetiske retningslinjer for naturvitenskap og teknologi (29.08.2023).

Innspill til arbeidet med stortingsmelding om forskningssystemet, om Forskningsrådets rolle (29.08.2023).

Brev til KD med spørsmål om inndekning av milliarder til kunstig intelligens (19.09.2023).

Kommentarer til utkast til strategi for vitenskapelig publisering etter 2024 (29.09.2023).

Kommentar til Stortingets Helse- og omsorgskomiteé om forslaget til statsbudsjett for 2024 (12.10.2023).

Kommentar til Stortingets Næringskomiteé om forslaget til statsbudsjett for 2024 (12.10.2023).

Kommentar til Stortingets Familie- og kulturkomiteé om forslaget til statsbudsjett for 2024 (13.10.2023).

Kommentar til Stortingets Utdannings- og forskningskomiteé om forslaget til statsbudsjett for 2024 (16.10.2023).

Høringsuttalelse om Totalberedskapskomisjonens innstilling (NOU 2023:17 «Nå er det alvor. Rustet for en usikker fremtid») (17.10.2023).

Kommentarer til forslag til innretning og innhold for stipendprogram for studenter fra utviklingsland (18.10.2023).

Innspill fra Forskerforbundet og Norsk Sykepleierforbund (NSF) til Helse- og omsorgsdepartementets prosjekt for utredning av en samlet organisering av forsknings- og kompetansesentrene utenfor spesialisthelsetjenesten (06.11.2023).

Kommentarer til Lov om universiteter og høyskoler (Prop. 126 L (2022–2023)) (13.11.2023).

Sammendrag/kortversjon av Forskerforbundets kommentarer til Lov om universiteter og høyskoler (Prop. 126 L (2022–2023)) (13.11.2023).

Tilleggsinnspill til Lov om universiteter og høyskoler (Prop. 126 L, 2022–2023) (30.11.2023).

Brev fra Stipendiatororganisasjonene i Norge (SiN) og Forskerforbundet til NMBU med oppfordring om å gi forlengelse også for korttidsfravær før 1. juli 2023 (13.12.2023).

Innspill til statsbudsjettet for 2025 (21.12.2023).

2024

Innspill til Forskningsrådets strategiske plan (26.01.2024).

Styrk vernet av den frie og uavhengige forskningen – også i Grunnloven. Uttalelse fra Forskerforbundets Landsråd 2024 (22.03.2024).

Innspill til Barne- og familiedepartementet vedrørende forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg (09.04.2024).

Høringsuttalelse om forslag til forskrift om undervisnings- og forskningsstillinger og rekrutteringsstillinger (12.04.2024).

Kommentarer til Meld. St. 19 (2023–2024) Profesjonsnære utdanninger over heile landet (21.04.2024).

Innspill til arbeidet med melding til Stortinget om forskningssystemet (systemmeldingen) (07.05.2024).

Forventninger til ministermøtet i Bologna-prosessen. Brev fra Forskerforbundet til politisk ledelse i KD 21.05.2024.

Kommentarer til forslag til endringer i nivåkrav ved opptak til høyere utdanning og opptak til praktisk-pedagogisk utdanning (07.06.2024).

Brev til KD om virksomhetenes håndtering av oppgaver som ikke ble utført under streiken (07.06.2024).

Brev til KD om revidert forslag til forskrift om undervisnings- og forskningsstillinger og rekrutteringsstillinger (19.06.2024).

Statsbudsjettet for 2025: Notat til Næringskomiteen (14.10.2024).

Statsbudsjettet for 2025: Notat til Helse- og omsorgskomiteen (16.10.2024).

Statsbudsjettet for 2025: Notat til Utdannings- og forskningskomiteen (21.10.2024).

Statsbudsjettet for 2025: Notat til Familie- og kulturkomiteen (22.10.2024).

Innspill til porteføljeplan for forskningssystemet (28.10.2024).

Brev til politisk ledelse i Kunnskapsdepartementet og Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet om å sikre like ansettelsesvilkår for stipendiater og postdoktorer i alle sektorer (19.11.2024).

Brev fra Forskerforbundet og Creo til statsråd Oddmund Løkensgard Hoel med anmodning om hastemøte om nedlegging av studietilbud av nasjonal betydning (20.11.2024).

Innspill til statsbudsjettet 2026 (18.12.2024)

8. Styring og representasjon

8.1 Forskerforbundets hovedstyre

Forskerforbundets hovedstyre har i perioden 2022–2024 bestått av:

Guro Elisabeth Lind, Oslo universitetssykehus (leder)

Kristian Mollestad, tidligere forhandlingssjef i Presteforeningen (nestleder)

Styremedlemmer:

Ann Cecilie Bergene, NIFU

Kristin Lofthus Hope, Høgskulen på Vestlandet

Belinda Eikås Skjøstad, Universitetet i Oslo

Tord Mjøsund Talmo, NTNU

Hugues Verdure, UiT Norges arktiske universitet

Varamedlemmer:

1. Tony Burner, Universitetet i Sørøst-Norge

2. Bente Ovèdie Skogvang, Høgskolen i Innlandet

3. Brynjar Kulset, Nasjonalbiblioteket

Ansattes representant i Hovedstyret har vært Mariann Helen Olsen (2022–2023), Lene Ståhl med vara Lina Haugland (2023–2024).

8.2 Arbeidsutvalg

Hovedstyrets arbeidsutvalg har i perioden bestått av:

Guro Elisabeth Lind, Kristian Mollestad og Belinda Eikås Skjøstad (2022 og 2023)

Guro Elisabeth Lind, Kristian Mollestad og Tord Mjøsund Talmo (2024)

8.3 Landsrådet

Landsrådet er Forskerforbundets øverste rådgivende organ for overordnede politiske og strategiske saker mellom representantskapsmøtene. Landsrådet har hatt tre møter i perioden: 22.–23. mars 2022, 28.–29. mars 2023 og 19.–20. mars 2024. Landsrådets arbeidsutvalg bistår Hovedstyret med planlegging og gjennomføring av møtene. Landsrådet har behandlet følgende hovedsaker gjennom perioden:

2022:

Tariff, arbeidstid, immaterielle rettigheter.

2023:

Landsrådets funksjon, hjemmekontor og arbeidsvilkår, arbeidstid og tidsbruk. Politisk uttalelse: Stans kuttene i kunnskapssektoren.

2024:

Systemmeldingen, arbeidsprogram 2025–2027 og verdiplattform, bærekraft – mangfold og likestilling.
Politisk uttalelse: Styrk vernet av den frie og uavhengige forskningen – også i Grunnloven.

Landsrådet består av 45 ordinære representanter:

- 2 fra hver av de fem største lokallagene
- 1 fra hvert av det sjette til tiende største lokallag
- 30 representanter fra de øvrige lokallagene valgt av valgkretser på representantskapsmøtet.

I perioden 2022–2024 hadde Landsrådet følgende sammensetning:

Automatisk representasjon (10 største lokallag):

Forskerforbundet ved Høgskulen på Vestlandet

Forskerforbundet ved NMBU

Forskerforbundet ved NTNU (2)

Forskerforbundet ved Oslo universitetssykehus HF

Forskerforbundet ved OsloMet – storbyuniversitetet (2)

Forskerforbundet ved UiT Norges arktiske universitet (2)

Forskerforbundet ved Universitetet i Agder

Forskerforbundet ved Universitetet i Bergen (2)

Forskerforbundet ved Universitetet i Oslo (2)

Forskerforbundet ved Universitetet i Sørøst-Norge

Arkiv, bibliotek og museum (5):

Forskerforbundet ved Interkommunalt arkiv for Møre og Romsdal (IKA MR)

Forskerforbundet ved KODE Kunstmuseer og komponisthjem

Forskerforbundet ved Nasjonalbiblioteket

Forskerforbundet ved Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Forskerforbundet ved Riksantikvaren

Fylkeskommuner og kommuner (1):

Forskerforbundet ved Rogaland fylkeskommune

Helseforetak og sykehus (2):

Forskerforbundet ved Akershus universitetssykehus HF

Forskerforbundet ved Universitetssykehuset Nord-Norge HF

Høgskoler – statlige (3):

Forskerforbundet ved Høgskolen i Innlandet

Forskerforbundet ved Høgskolen i Østfold

Forskerforbundet ved Høgskulen i Volda

Høgskoler – private (1):

Forskerforbundet ved Høgskolen Kristiania

Institutt – offentlige (5):

Forskerforbundet ved Folkehelseinstituttet

Forskerforbundet ved Havforskningsinstituttet

Forskerforbundet ved Meteorologisk institutt

Forskerforbundet ved Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO)

Forskerforbundet ved Veterinærinstituttet

Institutt – private (3):

Forskerforbundet ved CICERO Senter for klimaforskning

Forskerforbundet ved NORCE Norwegian Research Centre AS

Forskerforbundet ved SINTEF

Universiteter og vitenskapelige høgskoler (6):

Forskerforbundet ved Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo

Forskerforbundet ved Kunsthøgskolen i Oslo

Forskerforbundet ved Nord universitet

Forskerforbundet ved Norges idrettshøgskole

Forskerforbundet ved Norges musikkhøgskole

Forskerforbundet ved Universitetet i Stavanger

Øvrige virksomheter (4):

Forskerforbundet ved Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir)

Forskerforbundet ved Forskningsrådet

Forskerforbundet ved Statsforvalteren i Nordland

Forskerforbundet ved Utdanningsforbundet

8.4 Representantskapet

Representantskapet er Forskerforbundets øverste organ og møtes hvert tredje år. Representantskapsmøtet 2024 ble avholdt 19.–20. november 2024 på Hotel Bristol i Oslo. 242 delegater fra 143 lokallag med til sammen 18.862 stemmer deltok på representantskapsmøtet. På møtet ble regnskap for 2020, 2021 og 2022 godkjent, og det ble vedtatt endringer i vedtektene, justert verdiplattform og nytt arbeidsprogram for Forskerforbundet 2025–2027. Representantskapet ga fullmakt til hovedstyret til å fastsette budsjett og kontingentsatser for 2025, 2026 og 2027. Det ble videre gjennomført valg av hovedstyre, landsråd, desisorer, revisor og valgkomité for 2025–2027.

8.5 Valgkomiteen

Valgkomiteen har i perioden 2022–2024 bestått av:

Berit Bratholm, Forskerforbundet ved Universitetet i Sørøst-Norge (leder)

Kari Alver, Forskerforbundet ved Folkehelseinstituttet

Helge Holgersen, Forskerforbundet ved Universitetet i Bergen (til 07.11.23)

Bjørn-Håkon Rygh, Forskerforbundet ved Riksantikvaren

Katrine Langvad Stensløkken, Forskerforbundet ved Universitetet i Oslo

Baard Herman Borge, Forskerforbundet ved UiT Norges arktiske universitet (varamedlem til 07.11.23, deretter fast medlem).

8.6 Desisorer

Marit Eriksen, pensjonist / tidligere Høgskolen i Østfold og Steinar A. Sæther, Universitetet i Oslo har vært Forskerforbundets desisorer i inneværende representantskapsperiode, med Erik Dahlgren, OsloMet – storbyuniversitetet som vara.

8.7 Revisor

Revisjonsfirmaet RSM Norge AS har vært Forskerforbundets revisor i perioden.

8.8 Forskerforbundets sentrale sekretariat

Sekretariatet ledes av generalsekretær og er organisert i fem fagavdelinger samt Forskerforums redaksjon. Per 31. desember 2024 har Forskerforbundets sentrale sekretariat 44 fast ansatte:

Generalsekretær

Birgitte Olafsen

Stab

Kommunikasjonsleder Lars Kolltveit

Informasjonsleder Unn Rognmo

Spesialrådgiver Synne Freberg

Fagpolitisk avdeling

Avdelingssjef Bjørn T. Berg

Fagsjef Jorunn Dahl Norgård

Spesialrådgiver Kari Folkenborg

Spesialrådgiver Jon W. Iddeng

Spesialrådgiver Åshild Olaussen

Forhandlingsavdelingen

Forhandlingsjef Jorunn Solgaard

Spesialrådgiver/advokat Ingvild Irgens-Jensen

Seniorrådgiver Petter Sommervold

Spesialrådgiver Lene Ståhl

(Avdelingssjef tiltrer 2025)

(Rådgiver tiltrer 2025)

Juridisk avdeling

Avdelingssjef/advokat Mariann Helen Olsen

Advokat Christoffer Hjelde

Advokat Eirik Kollerøy

Advokat Hildur N. Nilssen

Advokat Asmund Riegels

Advokatfullmektig Balrin Kaur Bisal

Organisasjonsavdelingen

Organisasjonssjef Joar Flynn Jensen

Seniorrådgiver Nina Fjeld

Seniorrådgiver Cecilie Frich

Seniorrådgiver Brit Helen Hesselberg

Rådgiver Rita Kvæl

Administrasjonsavdelingen

Administrasjonssjef Kjetil Mørk

HR og administrasjon

Rådgiver HR & lønn Elisabeth Johansen

Konsulent Magnus Prestaasen

Rådgiver HR & administrasjon Ane Rinnaas Skuseth

Konsulent Marit Søimer

IT-rådgiver Øyvind Åsebøstøl

Økonomi

Seniorcontroller Lina Haugland

Controller Sofie Myrland Kjellgren

Regnskapskonsulent Tore Sandnes

Medlemsservice

Fagansvarlig Linda Pettersson

Konsulent Trinelise Aikio

Seniorkonsulent Hans Askildsen

Konsulent Hans-Marius Johansen

Forskerforum

Redaktør Kjetil A. Brottveit

Redaksjonssekretær Julia Loge

Journalist Lina Christensen

Journalist Ida Eritslund

Journalist Asle Olav Rønning

8.9 Utvalg

8.9.1 Forskerforbundets opphavsrettsutvalg

Forskerforbundets opphavsrettsutvalg oppnevnes av Hovedstyret og har som sitt viktigste mandat å være rådgivende i prinsipielle saker av opphavsrettslig og annen immateriellrettslig karakter, som har sammenheng med medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår.

Utvalget har i perioden bestått av:

Olav Torvund (leder), Universitetet i Oslo

Helge Rønning (2022)

Dag Hensten, Nasjonalmuseet

Hilde Trygstad, VID Vitenskapelig høyskole

Terje Colbjørnsen, Handelshøyskolen BI

Gisle Andersen, Norce

Katrine Røe Redalen, NTNU (til våren 2024)

Sekretær: fagsjef Jorunn Dahl Norgård, sekretariatet.

8.9.2 Ekspertutvalg systemmeldingen

Ekspertutvalget ble opprettet høsten 2023 og har funksjonstid frem til arbeidet med meldingen er sluttført våren 2025.

Utvalget har i perioden bestått av:

Steinar A. Sæther, Universitetet i Oslo

Hilde Larsen Damsgaard, Universitetet i Sørøst-Norge

Dag Aksnes, NIFU

Benedicte Stavik, Oslo universitetssykehus

Thomas Walle, Musea i Sogn og Fjordane

8.9.3 Ekspertutvalg for arbeid med bærekraft

Forskerforbundets ekspertutvalg for bærekraft ble opprettet av hovedstyret våren 2024 og hadde sitt første møte i juni 2024. Utvalget er opprettet for to år og skal rapportere til hovedstyret hvert halvår.

Kristian Mollestad, nestleder i Forskerforbundet (leder)

Ansgar Ødegård, Universitetet i Sørøst-Norge

Arve Heistad, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)

John Linnell, Høgskolen i Innlandet

Desirée Nævdal, Østfoldmuseene

Katrine Mari Owe, Oslo universitetssykehus

Mikkel Vindegg, Cicero

Sekretær: spesialrådgiver Kari Folkenborg, sekretariatet.

8.9.4 Ekspertutvalg for glidning

Ekspertutvalget ble opprettet høsten 2022 og avviklet 31.12.2023 og bisto forbundet med beregninger av glidning i staten.

Gunnar Arisholm, Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)

Steinar Vagstad, Universitetet i Bergen

Ingvild Irgens-Jensen, sekretariatet

Jorunn Solgaard, sekretariatet

8.9.5 Studentutvalg / Studentforening

Forskerforbundets studentutvalg (valgt våren 2021) fungerte frem til studentkonferansen i 2022. På studentkonferansen i oktober 2022 ble det opprettet en egen studentforening, Forskerforbundet student, med egne vedtekter og et styre for foreningen.

Studentutvalget 2021–2022

Caroline Erviksæter, Høgskolen i Volda (leder)

Victoria Alterskjær, NTNU (nestleder)

Leif Bjarne Hammer, Oxford University

Eeke Nijdam, UiT Norges arktiske universitet

Studentforeningens styre 2022–2023

Victoria Alterskjær, NTNU (leder)

Andreas Breistein, Universitetet i Oslo (nestleder)

Tonje Justsen, Universitetet i Bergen (økonomiansvarlig)

Gezahgn Kidanu, NLA Høgskolen

Leif-Bjarne Hammer, Oxford University

Christine Alterskjær, Høgskolen i Østfold (varamedlem)

Studentforeningens styre 2023–2024

Victoria Alterskjær, NTNU (leder)

Viktoria Abrahamsen, NTNU (nestleder)

Anastasia Boshkoska, OsloMet – storbyuniversitetet

Linn Folkenborg, Universitetet i Oslo

Marika Kulset, NMBU

Christine Alterskjær, Høgskolen i Østfold (varamedlem)

8.10 Ekstern representasjon

8.10.1 Unio

Unios styre

Guro Elisabeth Lind (vara: Kristian Mollestad)

Birgitte Olafsen (vara: Bjørn T Berg)

Unio – Stat

Guro Elisabeth Lind, utvalgsleder

Kristian Mollestad

Jorunn Solgaard

Ingvild Irgens-Jensen

Unio – Kommune

Lene Ståhl

Unio – Oslo kommune

Bjørg Sundøy

Unio – Spekter

Ingvild Irgens-Jensen

Unio – Virke

Petter Sommervold

Unio – KA

Bjørn T. Berg

Arbeidsgruppe forskning og høyere utdanning

Jon Wikene Iddeng

Arbeidsgruppe bærekraft

Kari Folkenborg

Arbeidsgruppe beredskap

Kari Folkenborg

Statsbudsjettgruppen

Jorunn Dahl Norgård

Internasjonalt forum

Jorunn Dahl Norgård

Arbeidsgruppe – kontakt med regionale partnerskap for kompetansepolitikk

Åshild Olaussen

Gruppe for likestilling

Mariann Helen Olsen

Gruppe for inkluderende arbeidsliv

Mariann Helen Olsen

8.10.2 UHR-utvalg

Nasjonalt forum for åpen forskning

Jorunn Dahl Norgård

UHR-Lærerutdanning

Jorunn Dahl Norgård

8.10.3 Annet

Partssammensatt arbeidsgruppe for å vurdere endringer i statsansatteloven (DFD)

Ann Turid Opstad

Statistikk- og beregningsutvalget i staten (SBU)

Andreas Christensen (2022–2023)

Jorunn Solgaard (2023–2024)

Statens lønnsutvalg (SLU)

Jorunn Solgaard.

Vedlegg 1:

Oversikt over tariff tilleggene i de ulike tariffområdene i perioden

Statlig sektor

	<i>Frontfaget</i>	<i>Årsramme</i>	<i>Overheng</i>	<i>Glidning</i>	<i>Fellesbest.</i>	<i>Disponibel ramme</i>
2022	3,7%	3,84%	1,7%	0,4%	0,1%	2,46%
2023	5,2%	5,2%	1,3%	0,4%	0	5,3%
2024	5,2%	5,2%	2,6%	0,8%	0	2,7%

KS

	<i>Frontfaget</i>	<i>Årsramme</i>	<i>Resultat i kap.4</i>		<i>Resultat per 1. mai, kap. 3 og 5</i>
			<i>Sentralt</i>	<i>Lokalt</i>	
2022	3,7%	3,84%	Kronetillegg mellom 12.000,- og 16.100,-	0	3,6% – 4,5%
2023	5,2%	5,4%	Kronetillegg mellom 26.300,- og 43.000,-	0	5,5% – 6%
2024	5,2%	5,2%	Kronetillegg mellom 22.000,- og 37.000,-	1,1% per 1. oktober	Frist 1. oktober

Oslo kommune

	<i>Frontfaget</i>	<i>Årsramme</i>	<i>Generelt tillegg, per 1. mai</i>	<i>Lokale forhandlinger</i>
2022	3,7%	3,84%	3,71%, minimum kr. 18.000,-	0
2023	5,2%	5,4%	6%, minimum kr. 32.600,-	0
2024	5,2%	5,2%	3,7%, minimum kr. 20.000,-	1,3% per 1. juli

Virke HUK

Kopierer den disponible rammen i korresponderende områder.

Spekter

I Spekter er det lokale forhandlinger basert på frontfagsrammen. Resultatet i de lokale forhandlingene ligger rundt frontfagsrammen. Innrapporterte resultater:

2022: Øvrige rundt 3,64% og Helse rundt frontfaget.

2023: Øvrige landet på frontfaget og Helse hadde et snitt på 5,3%.

2024: Øvrige: 5,2% – 5,8% og Helse 5,2% – 5,4%.

Abelia

I Abelia foregår lønnsforhandlingene på virksomhetene, frontfaget er førende, men de fire kriteriene kan føre til at resultatet kan variere i størrelse. Fra de innrapporterte resultater for:

2022 lå alle over frontfaget

2023 lå resultatene i intervallet 4,7% – 7,55%.

2024 lå resultatet i intervallet 5% – 7,87%.

KA

KA kopierer resultatet som er fremforhandlet i kommunene.

FORSKER FORBUNDET

- Forskerforbundet er landets største og ledende fag- og interesseorganisasjon for ansatte i forskning, høyere utdanning og kunnskapsformidling.
- Forskerforbundet er tilsluttet Unio – hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede.
- Forskerforbundet arbeider for høyere lønn og bedre arbeidsvilkår for medlemmene.
- Forskerforbundet ivaretar medlemmenes interesser i forsknings- og utdanningspolitiske spørsmål.

Forskerforbundet

Postadresse: Postboks 1025
Sentrum, 0104 Oslo

Besøksadresse:
Tullins gate 2, Oslo

Sentralbord: +47 21 02 34 00
post@forskerforbundet.no